

Taka postai
plátó in num
No. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

18. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjazás szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
bánati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Bc.

Ara 5 lej

Director responsabil-Felelős szerkesztő:
Jámbor Ferenc, Administraőr
delegat si girant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre, Proprie-
tar-tulajdonos; Fraternitas S. A. R.
de Editura. Registrul publicatiilor
periodice No. 43, Dos. 889, 1938.
Tribunalul Cluj, Secția III.

Csütörtök, augusztus 24.
1939—5699. Elul 9.
XXII. évfolyam, 190. szám.

Hitler megkapta Chamberlain üzenetét:

Bármely fegyveres támadásra fegyverrel fog válaszolni Anglia

Riadókészültségbe helyezték az angol és francia nemzetvédelmet. Az angol király megszakította szabadságát és Londonba érkezett. Chamberlain ma nyilatkozik az angol alsóházban. Rendkívül feszült a nemzetközi helyzet

Ribbentropp megkezdte Moszkvában tárgyalásait Molotovval

Vörös zászlókat lobogtatott a szél szerdán délelőtt, amikor a Ribbentropp német külügyminisztert és kíséretét szállító óriási repülőgép leereszkedett a moszkvai repülőtérre. Vörös mezőben a kampókereszt, vörös mezőben a sarló és kalapács békésen lengedeztek egymás mellett, mielőtt Potemkin helyettes külügyminiszter a vendéglátó gazda elbűvölő mosolyával üdvözölte a nemzeti szocialista Németország külügyminiszterét. Felejthetetlen látvány lehetett, csodálatos színjáték, — groteszk, szinte tragikomikus grimasz, ennek a kornak, a korszellemnek, ennek a kivénhedt, de nem becsületben megöregedett Európának komfuzus ábrázatán. A tömegek, a mindig jóhiszemű tömegek értelmetlenül, megdöbbenve, elképedve állnak meg a látvány előtt. A német fasizmus kezdetét nyújt az orosz bolszevizmusnak, az antikomintern-paktum értelmi szerzője és szervezője üdvözli a kommunista internacionális magas funkcionáriusait, a tűz és a víz öszelelkezik. Profétái látomásnak is beillene, melyben a farkas és a bárány együtt heverésnek, ha hatásaiban nem volna oly végzetes és erkölcsi tartalmában, politikai jelentőségében nem hatna szinte perverzülként.

Negyvennyolc órával az utóbbi évek legnagyobb szenzációjának kipattanása után a világ már nyugodtabban ítéli meg a történeteket, a meglepetés első óráiban felmerült, fantasztikusnál fantasztikusabb verziók után. Tudomásul vettük, hogy míg német részről a megemelt támadási szerződés megkötését hatalmas diplomáciai sikerként könyvelik el, amelynek fedezete mellett most már Németország haladéktalanul meg fogja valósítani kelet-európai terveit — addig orosz részről hangsúlyozzák, hogy kizárólag a béke fenntartására irányuló szándék vezette őket ebben az oly nehezen érthető, oly kínosan felfogható párfordulásban. A szovjetkormány — főleg londoni és párizsi követei útján — igyekszik megnyugtanni a világ közvéleményét arról, hogy a megemelt támadási szerződéssel nem kívántak bátorítani prémiumot nyújtani a Harmadik Birodalomnak, bármely állam ellen irányuló támadási szándékában. Odáig mennek az orosz magyarázatok, hogy a német-orosz megemelt támadási szerződés nem összeegyeztethető a tervezett angol-francia-orosz védelmi szövetséggel... Formailag természetesen helytálló ez a tétel. Az angol-francia-orosz szövetség védelmi jellegű diplomáciai instrumentumnak készült és az orosz-német szerződés ugyancsak defenzív tartalmú.

A magyarázat azonban kínosan erőltetett és semmiesetre sem képes eltörölni azt a leütő hatást, amelyet a hír kipattanása az egész világra gyakorolt. Moszkvában legalább olyan jól tudták, mint másutt, hogy miről van szó az angoloknál és franciákkal folytatott végnélküli tárgyalások során. A tervezett szövetség nem valami ismeretlen, megfoghatatlan, absztrakt hatalom ellen készült. A valószínű támadónak pontos neve, lakhelye és tervei voltak. A szövetség révén a béke frontján éppen egy olyan tulerő létrehozását előzták, amely tulsúlyánál fogva már eleve elveszi a kedvét bárkinek további „befejeszett” tényektől, messzemenő imperialista szándékoktól.

Az angol-francia-orosz szerződés a béke nagy reménye volt. És ezen túl a jogé, az igazságosság és az emberiség is, amely

felett az utóbbi évek során oly gyakran és oly durván tapostak el. Részben erre a szövetségre épült a nyugati hatalmak és a fenyegedett kisállamok tömegeiben az ellenállás dacos akarata, az erőszakkal, az elnyomatással szemben. Ez a reményesség olyan lélektani és erkölcsi erőt képvisel, amellyel önmagában is számolni kellett. Elsősorban ezen akart részt venni a német diplomácia, akár a legszivesebben vallott elvek és jelszavak feladása árán is. A németek célja nyilvánvaló volt: megtörni ezt a lelki ellenállást, zavart kelteni és ennek homályában rajtaírni a legközelebbi célpontot.

Amenyiben ez sikerülne neki, úgy a történelem nem fogja elfelejteni és az emberiség jobbik része nem fogja megbocsátani a vörös diktátornak, hogy ehhez segédkezett nyújtott.

Egyelőre be kell várunk a Moszkvából érkező jelentéseket, hogy a készülő paktum értékéről és jelentőségéről világos képet alkothassunk magunknak. A német távirati iroda szerint Ribbentropp azért utazott Moszkvába, hogy a megemelt támadási szerződést aláírja. Az orosz távirati ügynökség jelentése szerint viszont a német külügyminiszter Moszkvába érkezett, hogy a megemelt támadási szerződésről tárgyalásokat folytasson. A két verzió között a különbség lényeges. Moszkva azt is hangsúlyozza, hogy a tárgyalások bizonyos időt fognak igényelni. Nem volna tehát különösebb meglepetés, ha a német külügyminiszternek Moszkvában nem

menne oly simán a szerződés aláírása, mint ahogy néhány hónappal ezelőtt az antikomintern paktum Japánnal való aláírása ment. Addig is nem lesz érdektelen, ha rövid visszajpillantást vetünk a történelmi fordulató előzményeire.

Az angol külpolitika nem utolsó baklövésai közé tartozott, hogy Lengyelországnak és Romániának garanciát nyújtott, még mielőtt az oroszokkal a kérdést rendezte volna. A moszkvai kormány páholyban ülve fogadta az angol és francia ajánlatokat. Németországgal nem lévén szomszédos, a Lengyelországnak és Romániának nyújtott garanciák többé kevésbé Moszkvát fedezték. Az oroszok még nem felejtették el, hogy Münchenben Chamberlain és Daladier az ő megkérdésük nélkül döntötték el Csehszlovákia sorsát. Kifogásolhatták, hogy a tárgyalások második hónapjában sem küldtek magasabb személyiséget Moszkvába, mint az angol külügyminisztérium egyik tisztviselőjét. Súlyosan sérelmezték, hogy a garantált államok, főleg Lengyelország, elutasították az orosz hadsereg effektív segítségét. A Balti-államok sem kértek az orosz garanciából.

Másrésről nyilvánvaló, hogy az oroszok szívesen maradnak távol egy európai háborútól, amelybe a komintern érdekeinek megfelelően intakt hadsereggel akkor avatkozna-
nak bele, midőn a szembenálló és a kapitalista világot jelentő felek már többé-kevésbé elvirezték. Nyilván figyelembe vették az orosz vezetők Japán folytonos fenyegetését a Távol-Keleten és azt is, hogy a legutóbbi

Henderson látogatása Hitlernél

BERLIN, augusztus 23. (Rador.) Henderson berlini angol követ szerdán délelőtt fél 10 órakor repülőgépen Salzburgba utazott, ahonnan Berchtesgadenbe folytatta útját. Henderson eljuttatta Hitler kancellárhoz Chamberlain üzenetét, válaszképpen a német kormány legutóbb Londonhoz intézett jegyzékére, amely a német álláspontot ismertette az európai kérdésekben.

LONDON, augusztus 23. Henderson berlini angol nagykövet ma délelőtt kihallgatáson jelent meg Hitler kancellárnál. Angol körökből származó értesülés szerint Henderson közölte Hitlerrel az angol kormány demarsát, amely teljes határozottsággal szögezi le, hogy az angol kormány respektálni kívánja nemzetközi kötelezettségeit és bármely fegyveres támadásra Anglia azonnal fegyverrel fog válaszolni.

Drámai minisztertanács Londonban

Az angol kormány tegnap minisztertanácsot tartott, amely három és félórát tartott és drámai lefolyású volt. E kiadott közlemény szerint, a kormány teljes egészében megvitatta a katonai mozdulatokról hozza érkezett híreket és a német-szovjet megemelt támadási szerződésről szóló jelentést.

Megállapította, hogy az utóbbi lehetőség semmiképpen sem érinti Angliának Lengyelországgal szemben vállalt kötelezettségét, melyet többiben hangoztatott és amelyet minden körülmények között teljesíteni fog.

A kormány elhatározta, hogy a parlamentet összehívja csütörtökre, mert bizonyos szükségrendeletek kiadásához a parlament felhatalmazására van szüksége. E szükségrendeletek között szerepel a felhatalmazás arra, hogy a hadsereg különböző részeibe behívassák a tartalékosokat. Bár az angol kormány — mondja tovább a közlemény — sürgősen megtesz minden szükségessé vált intézkedést, továbbra is azt a nézetet vallja, hogy sem Németország és Lengyelország között, sem az európai vitákban nincsen olyan

kérdés, melyet békésen el ne lehetne intézni. Ha azonban bizonyos országok állásfoglalása miatt ez a megoldás lehetetlenné válna, ha békés megoldás helyett a háborút idézik elő, akkor Anglia minden lehetőségére elszántan, készen áll fegyverrel is megvédeni álláspontját.

A francia haditanács határozatai

Ugyancsak tegnap Párizsban is minisztertanács volt. Az erről kiadott jelentés szerint a kormány meghallgatta Bonnet külügyminiszter expozéját és jóváhagyta a francia nagykövetnek küldött utasításokat. Csütörtökön, Lebrun elnök vezetése mellett államtanács lesz. A minisztertanács után Daladier miniszterelnök hosszasan tárgyalt Gamelin hadseregfőparancsnokkal. Majd Gamelin vezetése alatt összeült a legfőbb haditanács, melynek tárgyalásai az éjjeli órákba nyultak bele. A haditanács, hir szerint, szö-

tisztogatások után a vöröshadsereg helyzete, a lakosság egy részének hangulata nem tesz kívánatosná a háboruba való beavatkozást. Vegyük mindehhez hozzá, hogy az angol és francia jobboldal szerint Sztalin nagybecsüli Hitlert, évek óta igyekszik megjavítani a viszonyt a Harmadik Birodalommal és az angol-francia tárgyalásokba azért ment bele csupán, hogy visszafizesse a müncheni pofont. E körök sajtója kezdetűl fogva óvintette Londont és Párizst az oroszokkal való tárgyalásoktól, amelyeknek kudarcát bejósolták.

Hogy tömegek mit szólnak ehhez, az nyilván sem egyik, sem másik diktátort nem érdekelte közelebbről. Nyilvánvaló azonban, hogy Moszkvában nem volt kisebb a meglepetés, mint Berlinben, ahol nem utolsó sorban a bolszevizmus elleni harc és végső leszámolás jelszavai segítették hatalomra a nemzeti szocialista mozgalmat. Csehország megszállása, a déltiroli németek kitelepítése után megtanulta a világ, hogyan értelmezik és respektálják a diktátorok a népek önrendelkezési jogának elvét. Az orosz-német szerződés megkötése után megtanulja a világ, mennyire hisznek a diktátorok a bolszevizmus elleni harc jelszavában. Franco tábornoknak és híveinek alkalma lesz elgondolni afelett, hogy a történelem után valóban miért is segítette őket Berlin és Róma a baloldali Spanyolország elleni véres harcban. A jelszavakról ismét lehullott a máz és pucérán áll a nyers hatalmi törekvés, amely minden a célhoz vezető eszközt szentesít.

Kockázatos volna e pillanatban a várható következményeket latolgatni. Lehetséges, hogy a későbbi események alakulásában a szerződés nagyszabású blöffnek bizonyul, amely csak arra volt jó, hogy pillanatnyi zavart keltsen, vagy arra, hogy leszerelje a tengelyhatalmak orosz-ellenes akcióját és döntőbíróvá tegye Oroszországot a jelenlegi válságban. Megtörténhet azonban, hogy a szerződés megkötése történelmi sorsfordulatot jelent, új helyzetet a Távolkeleten, a becsapott Japán konstellációjában, és ideig új helyzetet Közép- és Kelet-Európában, ahol a németek állítólag Lengyelországot negyedik felosztásán kívül más területi változtatásokat is javasoltak Moszkvának.

A közeli napok eseményei meg fogják hozni a választ ezekre a kínos és nyugtalanító kérdésekre. (K. r.)

leszköri intézkedéseket tett, melyeket a csütörtöki államtanács után hoznak nyilvánosságra.

LONDON, augusztus 23. (Rador.) A Daily Express értesülése szerint az angol király szerdán este a Balmoral-kastélyból Londonba utazott, ahová csütörtökön reggel érkezik meg.

A délelőtti folyamán Chamberlain miniszterelnök kihallgatáson fogadta Sir Harding Alexandert, György király magántitkárát, Greenwood képviselőt, a munkáspárti ellenzék helyettes vezetőjét és Sinclairt, a liberális ellenzék vezérét.

Chamberlain felkérte a kormány tagjait arra, hogy maradjanak a fővárosban, hogy szükség esetén azonnal összeülhessenek. A Star című lap szerint a kormány felkérte a parlament tagjait, hogy csütörtöki minél nagyobb számban térjenek vissza Londonba.

Chamberlain ma beszél az alsóházban

Az angol kormány törvényjavaslatot terjeszt ma a parlament elé, amelyben rendkívüli hatalommal való felruházás megszavazását kéri. A törvényjavaslatot még ma benyújtják a lordok házában is, majd a király azonnal szentesíti a törvényt, amely felhatalmazást ad a kormánynak minden olyan intézkedés megtételére, amelyet az ország érdekében szükségesnek lát.

Az angol alsóház ülése ma, csütörtökön, délután háromnegyed három órakor kezdődik.

(Folytatása a 8-ik oldalon.)

A kongresszus drámai vitája

Három koncepció a Fehér Könyv elleni harc kérdésében. Az amerikai delegáció meglepő magatartása. A Non cooperation hirdetői. Ben Gurion harci-programja

Genf, augusztus 20.
Ötödik napja már, hogy Herzl kék-fehér zászlaját lengeti a szél a genfi városi színház ormán és esküre emelt kéz mered a környező hegyekre az épület frontjáról, amelynek falai között oly sokszor játszottak már nagy drámákat világhírű művészek. Most is dráma folyik a genfi színházban. A szereplők azonban nem viselnek jelmezt, mert a dráma nem színjáték, hanem való élet. Egy nép történelmi drámáját éljük át mindazok, akik a színpadon állnak és beszélnek és azok is, akik a közönség pirosbársonnyal borított széksoraiban ülnek.

Egy hatalmas birodalom meg akar fosztani nemzeti és történelmi életjogaitól egy kis népet, amely kétezer évvel ezelőtt elvesztette országát, szétszórta el azóta a földön és most vissza akar térni a hazájába. A kis nép hadat üzent a nagy világhatalomnak. Meghirdette nemzeti ellenállását. Kijelentette, hogy nem veti alá magát annak a törvénynek, amely kisebbségi sorsra akarja ítélni és egy harmadik nép uralma alá akar-

ja görnyeszteni abban az országban, amely megváltásának utolsó reménye maradt.

A szó elhangzott, a nép áment mondott és ezek emelték esküre kezüket, hogy nem felejtik el Jeruzsálemet, még ha elszárad is a jobbkezüik. És most itt vannak a nép megválasztottjai — közel 600 delegátus a világ minden részéből — s felettük az esküre emelt kéz, amely tetteket követel és jelez.

Az „Im eskáchéch Jerusolajim“ kongresszusa ez. Nem elvi határozatoknak, hanem harci tetteknek kell kiindulniuk erről a kongresszusról. Ennek a parlamentnek minden egyes tagja tudja és mélyen érzi, hogy élet és halál felett döntenek itt. Nemcsak jövőendő generációk sorsáról van szó, hanem emberek életéről, akik közül sokan messzi földön várják a kongresszusi határozatokat, de egyesek itt ülnek néma sorban, a delegátusok között. Ilyen drámát nem játszottak még ebben a színházban.

Ilyen kongresszusa se volt még a zsidó népek, amióta bejelentette igényét a szabad nemzeti életre.

A drámai probléma

A nagy drámai probléma: hogyan harcoljon a kis nép fenyegetett jogaiért a nagy hatalommal szemben, amely kiszolgáltatta a nyers erőszaknak, egy olyan világban, amelyben a nyers erőszak az ur?

Negyedik napja folyik a vita erről a kérdéssel. A vita tárgyát nem a hitszegő okmány, a Fehér Könyv minősítése képezi. Abban egyetért minden szónoka a kongresszussal, hogy a Fehér Könyv törvénytelen, amelynek keresztülvételét meg kell hiúsítani, a zsidó nép maximális erőfeszítéseivel. Abban térnek el a nézetek, hogy milyen irányban és milyen utakon kell haladni ezeknek az erőfeszítéseknek.

A belső feszítő erő

Három főcsoportba oszthatók azok a feleletek, amelyeket erre a kérdésre adtak a

Amerika frontot változtat

Egészen sajátos és meglepő módon áll a weizmanni koncepció mellett az amerikai delegáció. Morálpredikációkat intéznek a kongresszushoz a modern amerikai rabbinusok, Rabbi Jochanan ben Zakaj szellemét idézik a történelemből és egyetlen közös törekvésben találkoznak ezek a beszédek: minden körülmények között és minden áron el kell kerülni a nyílt összecsapást a mandatórius hatalommal.

A kongresszus nagy többsége nem ezt várta Amerikától és nem minden ok nélkül állnak a támadások és keserű szemrehányások középpontjában az amerikai vezérszóno-
k: jobbról Rav Brodt és balról Locker és Katznelson részéről egyaránt. Egyike ez azon jelenségeknek, amelyek oly sötét fényt vetnek a zsidóság világhelyzetére. Az amerikai zsidóság is megrendült szinte hagyományossá vált bátorságában. A feszült világpolitikai helyzetben és annak amerikai rezgéseiben keresendők az okok, amelyek az amerikai magatartást meghatározzák. Az amerikai zsidók saját sorsukért aggodnak és ez az aggodalom beleszóll mindabba, amit ezen a kongresszuson mondanak. Eddig csak az európai zsidókérdéssel kellett törődniük, most meg van a saját zsidókérdésük is. E kongresszusok, e nagy drámának egyik nagy jelenete: az a lecke, amelyet a palesztinai jisiv és a keleteurópai zsidóság osztogat az amerikaiaknak, amely tudvalevően meglehetősen magas katedrát foglalt el az eddigi kongresszusokon.

Nem áll messze ettől a koncepciótól az angol delegáció sem, amely az angol közvélemény mozgósításában és megnyerésében látja a Fehér Könyv megdöntésének legfőbb előfeltételét és harci eszközét (Perlzweig) és az angol kormánnyal való együttműködés helyreállításában látja a célt, amelyért a cionista mozgalomnak harcolnia kell, még pedig a konstruktív építőmunka, a bevándorlás és kolonizáció rendületlen folytatása által (Brodetzky).

Non cooperation!

2. A „Non cooperation“, a kormánnyal való minden együttműködés megszüntetésének jel-szava köré csoportosul a jobboldali blokk: a Mizrach, a Klal B) és a Grossmann-féle állampárt. Tagadatlanul Meir Grossmann volt ennek a felfogásnak legelkövetesebb szószólója az általános vitában, de sem ő, sem a többi pártvezérek nem adtak gyakorlati

kongresszus nagy politikai vitájának szóno-
kai:

1. Két oldalról lehet megtámadni a Fehér Könyvet lefektetett politikát: külső nyomással, amelyet a demokratikus világközvélemény mozgósításával tudunk gyakorolni és azoknak az építési és munkalehetőségeknek maximális kihasználásával, amelyek még a mostani adottságok kereteiben is fennállnak. Az építőmunka rendületlen folytatásának ezzel a belső erejével (és a külső nyomás segítségével) addig feszíteni a Fehér Könyv kereteit, amíg azok szétrepednek. Ez a koncepció a fizikai harci eszközöknek mellőzésére épül és ultima ratióknak tartja a fegyveres fellépést. E az felfogás domborodik ki Weizmann szavaiból, jóllehet a Cionista Szervezet elnökének óvatos szavai radikálisabb módszerek számára is nyitva hagyták az utat.

feleleteket a nagy kérdésekre. Míg Meir Berlin bizonyos konkrét tervekét tartogató a tarsolyában, addig Rav Brodt az exekutív elleni támadását azzal fejezte be, hogy „az exekutív adjon egységes és erőteljes harci programot“. E blokk szónokeinak törekvései a harci eszközök demonstratív jellegére helyezték a fókuszot.

Az angol opportunizmus a célpont

3. Ezzel szemben célszerűségi szempontokból indulnak ki azok a nézetek, amelyek Ben Gurion álláspontja köré csoportosultak az általános vitában. Egyik előző beszámolómban rámutattunk arra, hogy a munkáspárt vezére a zsidó államiság kivívásában látja a cionista harc célját és az angol birodalommal való jövőbeni együttműködés alapját. Ha nem is beszélt erről nyíltan az általános vitában, értesre adta, hogy véleménye szerint az angol kormány opportunizmusból látta jónak azt az utat, amelyre a Fehér Könyvvel lépett. A Fehér Könyv ereje nem azonos az angol birodalom erejével. Nem a szilárd meggyőződés, hanem a pillanatnyi célszerűség képezi az alapját. Ha az angol birodalom ellen nem is veheti fel a harcot a zsidó nép, de felveheti ezen opportunitás ellen. Ezt kell, hogy megdöntse elsősorban a cionista harci erő.

A minden áron való alljia és kolonizáció feltételezi, hogy a zsidók, ha megakadályozzák őket, véradózat árán is meg fogják védeni a bevándorlásra és településre való

jogaikat. Mi sem lehet kényelmesebb az angol kormány számára, mint ez az eshetőség, talán az arab terrornál is kényelmesebb, amelynek opportunizmusból engedett az angol birodalom. Mert az arab terrornak nyers és romboló erőszak képezi alapját, addig a zsidók olyan jogokért készek vérüket ontani — ha arra kényszerítik őket —, amelyeknek erkölcsi alapját senki se vonhatja kétségbe, elismeri a civilizált világ, elsősorban az angol közvélemény legjava. Mindennek, amit tesszünk, azt a meggyőződést kell erősíteni és fokozni az angol köztudatban, hogy a zsidók nem fogják „lenyelni“ a Fehér Könyvet be-adott pilulát.

Ezekben a gondolatokban összegezhetőek azok az alapszmék, amelyekre Ben Gurion kongresszusi magatartása támaszkodik és a politikai bizottság elé terjesztendő tervei épülnek.

„A tiszta fegyverek harca“

Eros támasza volt ennek a koncepciónak az a beszéd, amelyet Berl Katznelson tartott az általános vitában. Nem mi változtunk meg, hanem a világ — mondotta Katznelson. — Mi a 19. század humanizmusának szellemében kezdtük meg és folytattuk mind a mai napig országépítő munkánkat. A 20. század azonban egy brutális világ százada és ebben a világban eltiporják azokat, akik csak a 19. század eszközeivel tudnak élni létharcukban. Elvetjük a terrort, mert fasiszta törekvéseket rejt magában és ártatlan vért ont. Ilyen

Várható az angol kormány irányváltozása?

Genf, augusztus 23. A cionista világkongresszus nagy politikai vitájának menetéből arra lehet következtetni, hogy a szembenálló felfogások közül, amelyek a Fehér Könyv elleni harc eszközeivel és utjaival kapcsolatosak, a kongresszus delegátusainak nagy többsége a Chaim Weizmann által képviselt mérsékeltebb felfogás mellett foglalt állást. Weizmann felfogása szerint jövőbeni tevékenységünk vezérfonalja a konstruktív munkára való törekvés kell, hogy legyen. A csupán elvi „non-cooperation“ kimondásának nincs semmilyen értelme, annál is inkább nincs, mert a közeljövő olyan politikai eseményeket rejteget magában, amelyek a Fehér Könyv-politika két legfőbb szóvivője, Chamberlain és Macdonald esetleges bukásához vezethetnek. Weizmann véleménye szerint nincs azonban kizárva az sem, hogy a mai angol kormány irányt változtatson palesztinai politikájának kérdésében.

A pártok belső magatartása Weizmann felfogása mögött áll egységesen az amerikai delegáció. A palesztinaiak felfogása megoszló. Legnagyobb részük követeli az angol kormánnyal való együttműködés megtagadását, a bevándorlás minden áron való folytatását és ha másképp nem megy, még a fizikai erőszak eszközeinek felhasználását is. Ezek a körök arra hivatkoznak, hogy az angol politika gettóba akarja zárni a zsidóságot Palesztinában.

Megoszlanak a vélemények az ellenzéki álláspont képviselő kongresszusi pártokban is. Így példának okául Schwartzbart dr., az általános cionisták B) csoportjának európai vezetője részleges együttműködés megteremtését kívánja az általános cionisták A) csoportjával, amely — mint ismeretes — egységesen áll Weizmann és az általa képviselt

vérről nem akarjuk és nem fogjuk bemocskolni a mi fegyvereinket, tiszta fegyverekkel harcolunk, amelyekkel nem gyilkolunk, hanem védekezünk.

Ez volt az egyetlen beszéd Weizmann beszéde után, amelyet az egész kongresszus megtapsolt, pártkülönbség nélkül.

Hogy mit fog határozni a kongresszus összessége — korai volna még megjósolni. De máris valószínűnek látszik, hogy a politikai bizottság zárt ajtók mögött hozott határozatai, amelyek csak az exekutívénak fognak szólni, a Ben Gurion-Katznelson-féle koncepció alapján fognak állani. Jóllehet, a többséget alkotó munkáspártban is megoszlanak a vélemények és megtalálhatók a fentvázolt differenciák, miként a többi pártokban is. Még Ben Gurion és Katznelson között is vannak niánsszbeli különbségek, nem beszélve Shertokról és Eliezer Kaplanról.

Általában megállapítható, hogy akárcsak a legutóbbi kongresszus felosztási vitájában a szembenálló irányzatok a mostani drámai vitában is keresztülvágnak a pártkereteket. Amikor e sorokat írjuk, befejezéshez közeledik az általános politikai vita. Holnap ülnek össze a bizottságok. A kongresszus nagy döntései itt fognak történni. A külvilág keveset fog megtudni belőlük. Szívszorogva, de a félelem és borulátás minden nyoma nélkül néz elébe hatszáz delegátus a súlyos döntéseknek.

DANZIG HILLER

politikai irány mögött. Ezzel szemben Jehosua Suprasky, a párt palesztinai elnöke, bevesen ellenez minden együttműködést és követeli, hogy a párt tagadja meg az új exekutívában való részvételét.

A mandátum-bizottság jelentése

Az általános vita során a szószókra lépett dr. Nahum Goldmann, a cionista exekutív tagja és népszövetségi megbízottja, hogy közölje a kongresszussal a Népszövetség mandátum-bizottságának most közzétett jelentését Palesztináról. Nagy lelkesedéssel fogadta a kongresszus a bejelentést, hogy a bizottság az 1939. május 19-ikén nyilvánosságra hozott Fehér Könyvet ellentétben állónak találta a palesztinai mandátum szellemével és hogy a bizottság hét tagja közül négyen, tehát a többség leszögezte, miszerint a Fehér Könyvben vázolt politika nem egyeztethető össze az Anglia által vállalt nemzetközi kötelezettségekkel. A mandátum-bizottság többsége — mondotta Goldmann — jogtalannak ítélte meg a mandátum másirányú értelmezését, mint az eddigit és a bevándorlás korlátozását, a zsidóknak való földvásárlás betiltását és a zsidók állandó kisebbségi helyzetbe való kényszerítését összegeyzhetetlennek tekintti a mandátummal.

A kongresszus általános tetszés-nyilvánítása közben dr. Goldmann meglepődésének adott kifejezést a mandátum-bizottság tagjainak magatartásával szemben. „Furcsán érintett bennünket, — mondotta a továbbiak során Goldmann, — hogy az angol kormány Fehér Könyvében csak azokat a politikai szempontokat vette figyelembe, amelyek a zsidók ellen szólnak és úgy tett, mintha elfelejtette volna, hogy léteznek olyan politikai megfontolások is, amelyek a zsidó nép palesztinai jogai mellett szólnak. Remélni merjük, hogy a népszövetségi tanács, amely mindmáig igazságosan ítélkezett, emlékeztetni fogja erre az angol kormányt.“

Mit fog csinálni a népszövetségi tanács?

Goldmann bejelentése után, amelyet az egész kongresszus kitörő örömmel és mély megnyugvással fogadott, több szóok felvette azt a kérdést, mi történik, ha az angol kormány kényszeríti a szeptemberben összeülő népszövetségi tanácsot arra, hogy a Fehér Könyvet egyhangúlag elfogadja? Anglia kénytelen lesz ezt tenni, mert a népszövetségi tanács határozatait csak egyhangúlag lehet meghozni. A szónokok valószínűnek tartják, hogy a tanács csak igen nehezen teheti tul magát azon a tényen, hogy a mandátumbizottság többsége határozottan elítélte a Fehér Könyv politikáját. A tanács esetleg arra az álláspontra fog helyezkedni, hogy a Peel-bizottság által javasolt felosz-

Az oradeai Szilágyi Zsidó Fiuinternátus

felvesz bentlakó tanulókat az 1939/40. iskolai évre. Ort. kóser teljes ellátáson és gondos felügyeleten kívül nyújt okleveles középiskolai tanároktól vezetett előkészítést, francia, német, angol és héber nyelvtanítást, zenei előkészítést.

Az érdeklődőknek az igazgatóság (Oradea, Str. Delavrancea 17) minden részletekre kiterjedő prospektust küld.

Az intézet felügyelő igazgatói: Dr Szilas Izidor liceumi igazgató és Radó Pál kereskedelmi liceumi tanár

CSÜTÖRTÖK
tás még mi
marad a pe
lomben szől
akak Grünb
a felosztási
teite. A több
galására sz
ségről beszé
szövetségi ta
olyan törvé
enyhitik maj
Palesztinánk
Ez az eshet
mondották az
— hiszen ma
nizster is
elő terjesztet
Palesztina jó
Fehér Könyv

Az általán
keztek meggy
ait, hogy a
wish Agency
jai mellett,
kell állítani
a véleményt
osztja. Követ
tokkal támas
tatkozik, hog
Palesztina-pol
Londonból irá
politikai sully
nem áll az a
zemesse alatt.
alkalmasabb
ny az amerika
vezetőköréi a
sítják a cionis
wish Agency
ban tartózkod
tézkedést lehe

Igy például,
sokat illeti, a
amerikai meg
olyan termés
közölni a ma
az amerikai p
kai zsidók fog
litani, úgy m
földvásárlás b
intézkedéseinek

2. A Jewish
nak felállításá
rus hangulat
gessé. Abban a
vagy keleti h
szükségesnek r
set vezetőségér
ltre átvinni.

A németorsz

Az általános
cionista szövét
következő nyil

„Mi, a N
a német zsid
a 21. cionista
világ zsidósz
együttvartáro
kapcsolatban
hez, akik m
ben a nehé
nemzeti meg
kérdezt. Kül
Világszerveze
maga kereté
létesített a n

Nem képv
ramot, de át
ségérzet az
testért, amel
vár a közép
tánába való
ciónkat az e
uralja: népi
kivándorlás
lyek még ma
ként akarun
építőmunkáb
kongresszust
támogatást
segélyt. M
tömegeink é
kaenergiáinak
mínék, amel
magában. D
désselelett
zött reménys
ben kulminá
Palesztina
gunk, de épi
— előtt is.

A németor
sösen intenzi
sett a cionis
legutóbb 80
nyitotta hűse
a hivatalos c

tás még mindig a legjobb megoldási módja marad a palesztinai kérdésnek. Ilyen értelemben szólt fel az általános vitában Jicak Grünbaum, az exekutívé tagja is, aki a felosztási tervhez való visszatérést követelte. A többi szónokok a lehetőségek mérlegelésére szorítottak. Mások arról a lehetőségről beszéltek, hogy amennyiben a népszövetségi tanács elfogadja a Fehér Könyvet, olyan törvények fognak következni, amelyek enyhítik majd a bevándorlási korlátozást és Palesztinának szövetségi államformát adnak. Ez az eshetőség egyáltalán nincs kizárva, — mondották az általános vita egyes szónokai, — hiszen maga Macdonald gyarmatügyi miniszter is leszögezte a mandátumbizottság elé terjesztett kísérő jegyzőkönyvében, hogy Palesztina jövőbeni államformáját illetően a Fehér Könyv még nem tartalmaz döntést.

Cionista vezetőség Amerikában?

Az általános vita amerikai szónokai igyekeztek meggyőzni a kongresszus delegátusait, hogy a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency londoni és jeruzsálemi központjai mellett, egy harmadik központot is fel kell állítani Washingtonban. Mielőtt azonban ezt a véleményt sok nem amerikai képviselő is osztja. Követelésüket a következő szempontokkal támasztják alá: 1. Szükségesnek mutatkozik, hogy a zsidó létérdekekbe vágó Palesztina-politika ellen ne csak Párizsból és Londonból irányítsák a harcot, hanem olyan politikai sulyal bíró központból is, amely nem áll az angol hatóságok közvetlen ellenőrzése alatt. A világ egyetlen centruma sem alkalmasabb erre, mint Washington, ahol a nagy amerikai zsidóság hatást tud gyakorolni az amerikai közvéleményre és amelynek vezetőikre a legmelegebb szimpátiát tanúsítják a cionista törekvések iránt. Ha a Jewish Agency egy része állandóan Amerikában tartózkodna, sok ellenünk irányított intézkedést lehetne meghúsítani.

Igy például, ami a földvásárlási korlátozókat illeti, a Palesztinára vonatkozó angol-amerikai megegyezés előírja, hogy semmilyen olyan természetű változást nem lehet eszközölni a mandátumon, amely ellentétben áll az amerikai polgárok érdekeivel. Ha amerikai zsidók fogják a földvásárlásokat lebonyolítani, úgy már eleve megakadályozható a földvásárlás betiltására vonatkozó törvény intézkedéseinek végrehajtása.

2. A Jewish Agency washingtoni osztályának felállítását különösen az európai háborús hangulat és fejlemények teszik szükségessé. Abban az esetben, ha Anglia európai, vagy keleti háboruba keveredne, amugy is szükségessé mutatkozna a Cionista Szervezet vezetőségének egy részét semleges területre átvinni.

A németországi delegáció megkapó nyilatkozata

Az általános vita során a németországi cionista szövetség delegációjának nevében a következő nyilatkozatot olvasták fel:

„Mi, a Németországból jövő delegáció, a német zsidóság üdvözlését tolmácsoljuk a 21. cionista kongresszusnak. Az egész világ zsidóságának a zsidó sorsban való egygyűvartározás lelkünk mélyéig hozzákapszol bennünket a zsidó nép képviselőihez, akik ma, népünk történelmének ebben a nehéz órájában gyűltek össze, hogy nemzeti megoldásához juttassák a zsidókérdést. Különös hálát érzünk a Cionista Világszervezet vezetősége iránt, amely a maga keretein belül külön képviseletet létesített a németországi zsidóság számára.

Nem képviselünk semmilyen pártprogramot, de áthat bennünket a mély felelősségérzet az általunk képviselt zsidó néptörségért, amelynek több, mint 93 ezer lelke vár a közép-európai országokban a Palesztinába való sürgős bevándorlásra. Delegációjukat az egyetlen nagy nemzeti érdek uralja: népünk azon energiával, amelyek a kivándorlás által felszabadulnak és amelyek még ma is hatalmasak, alkotó erőként akarunk bekapcsolódni a palesztinai építómunkába. Emlékeztetni akarjuk a kongresszust arra, hogy nem filantropikus támogatást várunk tőle, hanem nemzeti segítyt. Még ma is birtokában vagyunk tömegeink életerős, produktív zsidó munkaenergiájának, egy széleskörű hachsara minnek, amely az emberek ezreit foglalja magában. Delegációjunk ezzel a meggyőződéssel jött Genfbe. A kongresszushoz fűződött reményeink abban a meggyőződésben kulminálnak, hogy meg fogják nyitni Palesztina kapuit chalucáink — ifjuságunk, de éppen úgy öregjeink — szüleink előtt is.

A németországi zsidóság, amely különösen intenzív és eredményes munkát végzett a cionista alapok érdekében és amely legutóbb 80 ezer sékel elhelyezésével biztosította hűségét Erec Jiszrael iránt, ezzel a hivatalos deklarációval újból kinyilatkozt

tatja megrendíthetetlen hitét Cionban és a zsidó népben.“

A vallásos dolgozók ligája

Genf, augusztus 23. Százhusz delegátus jelenlétében ült össze Genfben a Tora ve Avoda mozgalom konferenciája. A mozgalom legnagyobb frakcióját, a Hapoel Hamizrachi, a Mizrachi munkáscsoportja alkotja. A konferenciát dr. Neufeld rabbi nyitotta meg, aki beszédében kifejtette egy vallásos dolgozók Palesztina-ligája megalakításának

szükségességét. Neufeld rabbi véleménye szerint ebben a ligában résztvehetnének az Aguda munkásai is, akik — mint ismeretes — nem tagjai a Cionista Világszervezetnek.

Egy proskribált beszéd

Jeruzsálem, augusztus 23. A palesztinai kormány közölte a palesztinai sajtóval, hogy nem hozhatja nyilvánosságra Meir Grossmann kongresszusi beszédét, aki a polgári ellenállás kimondását követelte a kongresszustól.

Két milliót kezeltek el Râmnicul Sărat urai

Megindult az eljárás a város volt vezetői ellen

R. Sărat, augusztus Ez év márciusában Florescu közigazgatási vezérfelügyelő a r-săratú városban tartott ankétja során megállapította, hogy különböző vásárlások és építkezések nem törvényes keretek között történtek. Az alduai királyi helytartóság megbízásából beindított vizsgálat

megállapította, hogy a több mint kétféle millió lejes visszaélést a volt városi vezetőség felelős, nevezetesen a polgármester, a könyvelő és a technikai osztály vezetője. Az ügy aktáit áttették az ügyészségre, amely megindította a vizsgálatot.

Bruno Walter leányának meg-rázó tragédiája

Miért nem dirigálhatott vasárnap Luzernben a világhírű karmester

Zürich, augusztus 23. A salzburgi ünnepi játékokat, amelyek a világ zenéletének igazi eseményei voltak, az Anshluss óta ezidén először Luzernben rendezték meg hatalmas siker mellett. Mialatt a német propaganda hiába igyekezett Salzburgba csábítani a külföldi látogatókat. Luzernben Toscanini és Bruno Walter forró siker mellett dirigáltak a világ egyik legjobb zenekarát.

Mint később kiderült, a világhírű karmestert megrendítő családi tragédia akadályozta meg a koncerten való megjelenésében. Leányát, aki évekkal ezelőtt kötött házasságot egy Nepach nevű mérnökkel, férje agyonlőtte, majd a férj maga is öngyilkosságot követett el. Wepach a háboruból idegbajt szerzett, amely az utóbbi időben kiújult. Emiatt a házastársak között napirenden voltak a viharok. A szerencsétlen mérnök minden valószínűség szerint idegroham következtében követte el borzalmas tettet.

Vasárnap este nagy feltűnést keltett, hogy Bruno Walter, a hitlerizmus óta külföldön élő világhírű zsidó karmester nem jelent meg programszerűen a zenekar élén, amelyet Toscanini mester vezényelt.

Bruno Waltert az egész művelt világ mély részvéte veszi körül.

Select Muzgó Az IDÉNY LEGSZEBB FRANCIA FILMJE!
A regiment gyermeke
 Mélyen megrendítő film, gyönyörű zenével, főszerepekben:
Jeanne Boitel Az „ÖRVÉNY” feledhetetlen hősnője.
Constant Rémi
Gabriel Lafarguette,
 a 9 éves csodagyermek.

Tizezer zsidó orvos veszítette el egzisztenciáját

A zsidó orvosok genfi vilá kongresszusa

Genf, augusztus 23. Genfben ülésezik a zsidó orvosok vilá kongressziója. A konferencián több, mint 30 delegátus vesz részt Angliából, Palesztinából, Lengyelországból, Belgiumból, Romániából, Magyarországból, Franciaországból és más államokból. A palesztinai orvosok szövetségének elnöke, dr. Schermann részletes beszámolót tartott a zsidó orvosok nehé helyzetéről. Rámutatott arra, hogy több ország zsidóellenes törvénykezése teljesen lehetetlenné tette a zsidó orvosok

foglalkozásának szabad gyakorlását. Akciót követelt az orvosok palesztinai bevándorlásának növelésére, mert ez az egyetlen ország, amely lehetőséget nyújthat arra, hogy az orvosok foglalkozásukat gyakorolhassák, vagy szükség esetén átképzésben részesüljenek.

Alapos és igen nagy érdeklődést kiváltó referátumot tartott a zsidó orvosok helyzetéről a világ összes országában dr. Julius Bruckus, aki rámutatott arra, hogy az 50 ezer zsidó orvos közül, az utolsó évek

ben több, mint tízezer veszítette el megélhetési lehetőségét.

Referátumokat tartottak még dr. Plaschkes (Palesztina) és dr. Wulmann (Lengyelország). A konferencia a palesztinai természetes gyógyhelyek kérdésével és az ország különböző részeinek klimatikus gyógyhelyekké való kiépítésének kérdésével is foglalkozni fog.

Biharkeresztes közelében követ dobáltak meg egy román vonat

Oradea, augusztus 23. A nagyváradi államásfőnökség táviratilag értesítette a központi CFR vezérigazgatóságot, hogy a 4622. számú szerelvényt Biharkeresztes előtt, magyar területen követ dobálták meg ismeretlen egyének. A kövek betörték a mozdony ablakát és megsebesítették a mozdonyvezetőt, aki az arcán és a kezén szenvedett sérüléseket. A központi CFR igazgatóság jelentést tett az ügyről a rendőrhatalóságoknak.

Zsidó írók a Pen-klubok kongresszusán

Varsó, augusztus 23. A lengyelországi Pen-klub héber szekciójának vezetősége elhatározta, hogy a Pen-klub ez évben Stockholmban rendezendő vilá kongresszusán Jehuda Warsaviak és Jakir Warsawski héber írók személyében képviselteti magát. Az összes héber Pen-klubok nevében Saul Csernichovszki, a híres költő jelenik meg a kongresszuson. Csernichovszki tagja a nemzetközi Pen-klubok díszelnökségének.

Munkában a palesztinai terroristák

Jeruzsálem, augusztus 23. Az utolsó két hétben másodszer történik meg, hogy az arab terroristák által elhelyezett akna robbanást idézett elő. Ekron közelében aknára futott egy rendőrségi páncélaútó, amelyben zsidó segédrendőrök foglaltak helyet. A robbanás ereje öt utast megsebesített, ezek közül a 27 éves Rose Seidert és a 27 éves Paul Swartzot igen súlyosan. — M. O'Rourke, a palesztinai segédrendőrség főparancsnoka, résztvevőket kiadott azon két segédrendőr családjának, akiket két héttel ezelőtt ugyancsak Ekron közelében ölt meg az aknarobbanás. A parancsnok hódolatát és büszkeségét fejezi ki a két áldozat hősiessége fellett.

A világ feministáinak impozáns ünnepe a Leman-tó partján

Genf, augusztus 23. Nagyszabású és impozáns ünnepség zajlott le a napokban a Leman-tó partján, amelyre a Genfben tartózkodó diplomaták kivétel nélkül meghívást kaptak. Az ünnepségnek különös jelleget kölcsönözött az, hogy éjszaka tartották meg. Petich Lawrance asszony, az angolai feministák vezére, állott az ünnepség középpontjában, aki a tó partján lévő nagy térség közepén felállított máglyához lépett és meggyújtotta a szimbólikus tüzet, amely a női egyenjogúságot jelképezte. Lawrance asszony régi harcosa a feminizmusnak. Meggyőződéséért már több ízben börtönben is ült. Nagyhatású gesztusát a térségen összegyűlt, főleg nőkből álló tömeg nézte végig. Ezután körülbelül 36 ország nemzeti ruhába öltözött delegátusai zárt sorokba vonulva, a máglya elé járultak, amelyek tüzhöz leggyújtották a kezükben tartott lámpáikat. A szimbólikus lámpást magukkal viszik hazájukba, továbbterjesztve a feminizmus lángját. Ezzel a különös ünnepséggel akarják felhívni a világ figyelmét arra, hogy adjanak egyenjogúságot a nőknek. A nők és a férfiak kiegyensúlyoztat egymást, — mondotta Lawrance asszony, — éppen ezért a világ törvényei egyformák két legyének mindkét nem számára.

— Megtalálták a Braila mellett Dunába fulladt két fiatal ember holttestét. Brailából jelentik: Megirtuk, hogy a tengerészet napján lezajlott ünnepségek folyamán két bárka összeütközött a Dunán, amelyeknek utasai közül kettő, Bita Afrogeratos és Gh. Surlea a vízbe fulltak és holttestüket elsodorta a folyam árja. Tegnap értesítették a kikötői kapitányságot, hogy néhány kilométernyire a szerencsétlenség színterétől a víz partra vetette a két szerencsétlenül járt fiatal ember holttestét.

Zománcozott főzőkemencét készít
Grünwald Jakab
 fémipari üzeme
 Cluj, C. Decembar 23. Telefon 17-41.

Tataru professzor királyi helytartó beszél a Társadalmi Szolgálat ifjusága előtt

Az ifjuság: az eleven kapcsolat az Uralkodó és a nép között. Hatiegan Iuliu professzor beszéde

Cluj, augusztus 23. Dr. Coriolan Tataru Szamos tartomány királyi helytartója kedden délután 5 órakor meglátogatta a II. Károly parkban az augusztus 6-ika óta Kolozsváron működő Társadalmi Szolgálat iskoláját. Az ezalkalmából rendezett bensőséges ünnepélyen nemcsak a kolozsvári iskola 83 fiúnőve néke vett részt, hanem a tordai Társadalmi Szolgálat 100 leányörvendéke is, akik egynapos látogatásra érkeztek Kolozsvárra.

A királyi helytartót az ifjuság tisztelő sorában üdvözölte. A fogadtatáson jelen volt dr. Hatiegan Gyula egyetemi tanár, a Társadalmi Szolgálat erdélyi körzeti igazgatója, Ion Moga felügyelő, Tiberiu Spârchez, a Társadalmi Szolgálat kolozsmegyei igazgatója és Dimitriu Goga, a kolozsvári tanítóképző igazgatója.

Az ünnepség imával vette kezdetét, majd Constantin Dragusanu, a kolozsvári Társadalmi Szolgálat csapatának parancsnoka mutatta be a királyi helytartónak a két csoportot. Ion Moga professzor üdvözölte ezután a helytartót, megköszönve annak látogatását. Moga professzor üdvözölő szavaira, a jelenlévő intellektuális ifjuság ünnepelésének közepette, Tataru királyi helytartó válaszolt nagy beszédben.

Mindenekelőtt sajnálatának adott kifejezést, hogy másirányú elfoglaltságai megakadályozták az augusztus 6-i megnyitó ünnepségen való megjelenésben, majd így folytatta:

A falu felemelésének fontossága

Bár különböző területeken dolgozunk mindannyian ugyanannak az eszménynek a szolgálatában állunk: a román falu kérdéseinek megismerésére törekszünk, mert azt akarjuk, hogy a falvak energiáinak értékesítése által szolgáljuk az ország fejlődését és megerősödését. Szükségtelen kiemelnem önök előtt a falu kérdésének fontosságát a nemzet és az ország jövőjének szempontjából. Az önök kötelessége felszínre hozni a faluban rejtőző kincset és ezáltal követni Uralkodónk magasutas utmutatását. A kötelességen kívül az önök doktrínájának másik alap-pillére: a tett. És mi lehet más ez a tett, mint a falvak világa erényeinek értékesítése, hogy segítségével új gondolkodási és látási módot teremtsünk. Új mentalitást kell teremtenünk, amely kigyomlálja a falvak lelkiüldéből azt, hogy ami elítélendő, ami méreg volt. Szellemi kincseinket arra kell felhasználnunk, hogy a román falut a fejlődés útjára vezessük és kineveljük azokat az egyéniségeket, akikre az országnak oly nagy szüksége van. Az önök jelenléte ebben a határmenti tartományban szimbolikus jellegű nyer ebben a fellegetől terhes időben. A Társadalmi Szolgálat mozgalma nemcsak a fegyverek erejével, hanem a kultúra és civilizáció útjain is igazolni akarja a románság jogait. Ezért, mint a teremtő románság fényt és haladást jelképező küldöttségét köszöntöm önök körünkben.

Az önök hivatása: közvetlen kapcsolatot teremteni a román nép és Uralkodója között. Nem tudom, hogy létezik-e magasabb és szebb hivatás teremtő ifjuság számára, mint hivatást alkotni az ország királyá és a nép között. Meg kell valahánom önök előtt, hogy bár az élet nehéz és magaslatos feladatokkal és kötelezettségekkel halmozott el, én is büszke volnék egy olyan hivatásra, amilyen önöknek megadatott.

Nem az ifjuság volt a bűnös

Az ország természetes határainak megteremtése volt az a küldetés, amelyet a mi nemzedékünk becsülettel teljesített. Az ország társadalmi és szellemi egységesítésének hivatása önökre vár. És éppen ez a feladat képezi az önök hivatását, a fiatal nemzedék hivatását. Ha a múltban az ifjuság egyik részének veszedelmes utakon tévelygett is, ma már tudjuk, hogy nem ők voltak a vétkesek. A legjobb bizonyítéka ennek az a lelkesedés, amellyel az önök csapatai munkához kezdtek az ország egész területén.

A nép, a király és a mi ifjuságunk képviselőiként önök jelképezik a mai egységünkben a holnapi Románia összes erényeit és reményeit. És mert eljötték tanulni és megismerni, a tettet a megismeréssel egyesíteni, biztosíthatom önöket egész támogatásomról. Tanulmányozzák hát tartományun-

kat, ismerjék meg és amerre utjaik vezetni fognak, hagyják mindenütt az alkotás bizonyítékait, amelyeknek gyümölcsében nem kétkedek. Eredményes munkát és egészséget!

Néhány rögtönzött táncszám után, Hatieganu Gyula professzor tartott rövid beszédet, amelyben ismertette a Társadalmi Szolgálat célkitűzéseit, méltatta a falu jelentőségét, mint az ország társadalmi és nemzeti valóságainak alapsejtjét. Beszédét azzal fejezte be, hogy a Társadalmi Szolgálat ifjainak legfőbb kötelessége elvinni a falvak lakosságához annak tudatát, hogy öfelsége, II. Károly király történelmi hivatása a román lélek kikristályosítása a nemzet nagy iskolája által, amelyet a Társadalmi Szolgálat képvisel.

Ezután kerti ünnepélyt rendeztek, amely a késő éjjeli órákban táncok, énekek közepette igen vidám hangulatban ért véget.

Negyvenezer vagonnal kevesebb az idei buzatermés

Helyzetjelentés a mezőgazdasági frontról

Bucuresti, augusztus 23. Az Argus adatai szerint a mezőgazdasági helyzet a következő: Az utóbbi napokban általános és jótékony esőzések voltak Beszarábia kivételével. A Prut körül egyáltalán nem esett és ott a tengeri termés emiatt károkat szenvedett. Egyes helyeken, ahol az esőviznek nem volt lefolyása, a tengeri rothadásnak indult. A szőlő is repedezni kezdett. A mezőgazdasági munka az ara-

tások befejezésére irányul. A buza vésplése szintén befejezés előtt áll. A repce vetése megkezdődött. Hozzávetőleges becslések szerint a buzatermés 450.000 vagon lesz a tavalyi 490 ezerrel szemben. A termés meghaladja az utolsó évi átlagot, de minősége úgy látszik, alatta marad a tavalyinak. A tengeri termés viszonylagosan jó. Valószínű, hogy mintegy 60.000 vagon lesz exportálható.

Uránia Mozgó

RENDKIVÜL DUPLA MŰSOR!

1.) A marnai hős

Mélyen megrendítő dráma, melynek cselekménye a világháborúban játszódik le. Főszerepekben:

Albert Bassermann és Raimu

2.) Büntény a Broadwayn

Izgalmas kalandorfilm, szenzációs cselekménnyel, főszereplő a leghíresebb detektív:

Warner Oland

Folyik a lengyelelles német kampány

Burekhardt ismét találkozik Hitlerrel

Varsó, augusztus 23. A Kurjer Warszawski közli, hogy Burekhardt danzigi népszövetségi főbiztos újabb megbeszélést fog folytatni Hitlerrel.

Berlin, aug. 23. A német sajtó tovább folytatja lengyelelles kampányát. A szerdai német lapok arról adnak hírt, hogy Lengyelország nagyobb csapatösszevonásokat eszközölt a lengyel-német határon és hogy aláaknálták az utakat. Ugyancsak arról értesül a német sajtó, hogy Brombergből, a lengyel katonai műveletek központjából eltávolították a polgári lakosságot.

Varsó, augusztus 23. (Rador.) Mérték-

adó körök cáfolják, hogy a keddi nap folyamán határincidens történt volna Danzig és Lengyelország között. Cáfolják azt is, hogy akár egy Danzigban tartozkodó lengyel állampolgár is Lengyelországba menekült volna. Kedden egyetlen incidens történt, egy katowicei német lap ablakait betörték. Ez egy német agentprovokateur műve volt.

Berlin, augusztus 23. Von Brauschitz tábornok, a német haderő főparancsnoka, a tannenbergi ünnepségeket megelőzően szombaton este félnyolc órakor nagy beszédet intéz a birodalom katonáihoz.

Elfogták a naszodi Discom-kocsi támadóit

Husz lépérről lötték le a kocsi és kísérőjét

Násáud, augusztus 23. Beszámoltunk arról a vakmerő támadásról, mely Kisilva és Dornavatra között történt. A rablók fegyverlövészekkel támadták meg a „Discom” dohányelosztó kocsiját, agyonlőtték a kocsist Boné József hatgyermekes családapát és Urs Alexandrut, a „Discom” pénzbeszedőjét, súlyosan megsebesítették. A súlyosan megsebesült férfi utolsó erejével elhajtotta a kocsit a támadás színhelyéről és sikerült eljutnia Lunkailva községbe, ahol a csendőrmesterek átadták a megmentett pénzt, mintegy 100 ezer lejt.

A csendőrség Corneliu Stoica, a naszodi csendőrszázad helyettes parancsnokának vezetésével kezdte meg a nyomozást a vakmerő támadók után. Stoica kapitánynak, a nyomozásban Ene Ion, Florea Ioan, Borz Ioan, Duta Dumitru, Catalina Ioan, Ungureanu Constantin és Petrutiu Petru csendőrmesterek voltak segítségére. A nyomozás gyors eredménnyel járt, rövid időn belül sikerült elfogni a gyilkosokat: Ilie Vasiliut 25 éves Szilvás községbeli szatócs és öccse Gheorghe Vasiliut 20 éves legény személyében. Büntársuk volt Rusu Toader 20 éves gazdalegény is, aki nemré-

Kérő-gyógyfürdő

(Kénes, jódos és sós). Utószexon: Augusztus 15-től szeptember 20-ig. Leszállított árak: Lakás 4-szeri öltözködés és melegfürdő (márvány vagy kád) naponta: 120 lej. Villanyvilágítás, teniszpálya, gyermek játszótér. Vasut- és CFR autóbusszforgalom. Az autóbussz a fürdő előtt áll meg. Érdeklődni: Katona-sütőde, Telefon 21.90.

Erelmeszesedés, magas vérnyomás, gyomorbántalmak, máj és vesebajok ellen

Lithines Vichy Tillat

az egyedüli gyógyszer.

A francia Vichy-forrás gyógyosót tartalmazza.

giben „Poezi Populare” címmel verskötetet adott ki a Campulungi prefektúra támogatásával. A támadást Ilie Vasiliut eszelte ki és Gheorghe Vasiliut és Rusu Toader hajtották végre. A két gyilkos katonai karabélyokkal felfegyverkezve, augusztus 14-én lesbeállott és várták a „Discom” kocsiját, mely csak 15-én hajtott arrafelé. A gyilkosok 20 méternyi távolságból lötték le a szerencsétlen kocsist és pénzbeszedőt. A letartóztatott gyilkosokat beszállították a beszercei ügyészségre.

A teheráruforgalom és az aradi szállítócégek

Arad, augusztus 23. (Az Uj Kelet tud.) Néhány héttel ezelőtt — mint ismeretes — a CFR monopoljogot kapott az ország-úton történő teherautó fuvarozásra. Az érdekelt magán szállítók részére súlyos nehézséget és hátrányt jelent a CFR vállalkozása, mert a teherautó-forgalom lebonyolítását a rendelkezésük megfelelően csak a CFR közbtjöttével lehet elvégezni. Ez a helyzet az Arad-Nagyvárad—Kolozsvár közötti országúti forgalomban is, ahol a CFR ugyancsak monopolisztikus jogos élvez.

Egyes aradi szállítócégek, amelyek különösen érzik az új rendszer hátrányát és nehézségeit, hajlandók lennének a szállítás olyirányú lebonyolítására, hogy megfizetnék ugyanazt a kilométer-tonna illetéket, amelyet a CFR fizet az államnak, csak hogy saját autóikon végezhessek el a szállítást, amely különösen sürgős ügyekben igen problematikus a CFR teherautói által. A szállítási nehézségek közé tartozik többek között az a körülmény is, hogy nagyobb szállítmányok alkalmával, hogy ha a cég ugynevezett teljes-fuvarra akarja kibérelni a CFR autóját, ezt csak akkor teheti meg, ha az áru szállítási helyéről visszafelé a kiindulási pontig is teljes fuvart biztosít a CFR autó részére. Vagyis ez azt jelenti, hogy ha egy cégnek annyi árut kell más városba szállítani, hogy az teljesen megtölti a kocsit, a CFR ezt csak akkor vállalja el szállításra, ha az áru küldője, vagy a szállító cég gondoskodik arról, hogy a CFR autójának visszafelé jövet ugyancsak teljes autórakomány szállítnivalója legyen.

Magától értetődő, hogy ez igen körülményes és az érdekeltnek komoly költséget jelent ilyen esetekben a sok telefon, vagy távirat érdeklődés, amíg sikerül olyan szállítmányt találni, amelyet abból a városból oda kell szállítani, ahonnan elindították a CFR autóját. Az aradi szállító vállalatok nagy része ezért mozgalmat indított a CFR teljes-fuvarral kapcsolatos sérelmes intézkedésének megszüntetése érdekében és ebbe a mozgalomba be akarják vonni a nagyváradi és kolozsvári szállítási vállalatokat is. Az érdekelt vállalatokkal történő kapcsolatok felvételére már megtörténtek a szükséges intézkedések és az érdekeltelk remélik, hogy mozgalmuk teljes sikerre jár.

Sztrájkba lépnek az angol mozdonyvezetők és fűtők

London, augusztus 23. (Rador.) A brit vasuti fűtők és mozdonyvezetők szövetsége elhatározta, hogy szombaton éjjel általános sztrájkba lép, amennyiben a vasuti vállalatok nem hajlandók a kért béremelést megadni. A sztrájkhoz csatlakozott szövetség 56.000 munkást számlál, míg a vasuti munkások szakszervezetének, amely nem hiva a sztrájknak, 360.000 tagja van. Időközben azonban megegyezés jöhet létre, mivel a tárgyalások folynak.

SPORT.

Miért tiltották le a Jugoszlavia harmadik bucaresti mérkőzését?

Ciuj, augusztus 23. (Az Új Kelet tud.) Ismeretes, hogy a Jugoszlavia nevű futball-csapat három mérkőzésre Bucarestbe érkezett. Az első mérkőzésen a Ripensia ellen 2:2 arányban döntetlenül játszott az egyébként jóképpességű jugoszláviai futballcsapat. A második mérkőzés kedden este ment végbe villanyfény mellett. Ezalkalommal a jugoszláv csapat ellenfele az FC Rapid csapata volt. A mérkőzést azonban, amelyet 5:4 arányban a Jugoszlavia nyert meg, szokatlan méretű botrány követte, amelynek következtében Gabriel Marinescu tábornok, a labdarúgószövetség elnöke letiltotta a szerda este rendezett harmadik, Jugoszlavia-Venus mérkőzést. A sportközönség nagy hullámokat verő ügyben a labdarúgószövetség a következő nyilatkozatot adta ki:

„A szövetség elnöke betiltotta a Venus-JSK Jugoszlavia mérkőzést. Elhatározására a jugoszláv csapat néhány játékosának teljesen sportszerűtlen magatartása készítette, akik ismételt durvaságokra ragadtatták magukat a Jugoszlavia-Rapid mérkőzésen. A jugoszláv játékosok durvasága következtében a Rapid két játékosát súlyos sérülésekkel vitték le a pályáról. A játékvezető hiába igyekezett a játék nyugodt menetét pártatlan ítéletekkel biztosítani. Néhány jugoszláv játékos a bíróval szembeni fegyelemmel ellenkező gesztusokra vetemedett, kiabált és állandóan ok nélkül tiltakozott.”

Az SK Jugoszlavia vezetői egyébként kijelentették, hogy játékosaik, akik sportszerűtlen magatartást tanúsítottak a Rapid elleni mérkőzésen, példás bünetessel fogják sújtani.

A hírség a sportvilágban?

A KIMSC az elmúlt vasárnapra tervezett uszónversenyt a kedvezőtlen időjárás miatt augusztus 26 és 27-re halasztotta. A két-napos verseny beosztása a következő: Aug. 26-án, szombaton d. u. 5 órakor: 100 m ifj. gyors, 50 m leány hát, 50 m ifj. mell, 50 m fiugyermek gyors, 50 m leánygyermek mell, 50 m öregfiú gyors, 50 m ifj. hát, 100 m férfi mell, 100 m ifj. mell. Vízipóó.

Aug. 27-én, vasárnap d. e. 10 órakor: 200 m ifj. gyors, 50 m fiugyermek mell, 200 m leány mell, 100 m férfi gyors, 100 m ifj. mell, 50 m leánygyermek hát, 50 m fiugyermek hát, 3x50 m leány vegyes.

Aug. 27-én, vasárnap d. u. 5 órakor: 100 m ifj. hát, 200 m ifj. mell, 100 m leány hát, 4x50 m ifj. gyors, 50 m öregfiú mell, 50 m leánygyermek gyors, 3x50 m ifjúsági vegyes. Vízipóó.

A helsinki olimpia rendezőse még nem döntött, hogy Skandinávián, vagy pedig a balti államok területén vigyék-e az olimpiai fáklyát. Másikülönben a fáklyás stafétafutás utvonala ugyanaz lesz Athéntől Berlinig, mint 1936-ban volt.

A szeptember 10-i román-jugoszláv válogatott mérkőzésre a jugoszláv szövetség Dattilo olasz, Beranek német és Capdeville francia játékvezetőket ajánlotta.

A Timpul című lap írja, hogy a kevésbé népszerű sportágak felkarolása érdekében serleget ajánl fel az őszi női volley-ball bajnokság nyertese számára.

Aktív foglalkozása minden erejük megfeszítését követeli, igyának hetenként legalább egyszer, minden reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez alaposan kitisztítja a bélcsatornát s előmozdítja a gyomormozgást, fokozza az anyagcserét, élénkíti a vérkeringést az egész szervezetben és ezáltal új élet-erőt teremt. Kérdezze meg orvosát.

Elismert céhek. A Hivatalos Lap augusztus 22-i száma közli azt a munkaügyi miniszteri rendeletet, amelyben a munkaügyi miniszter több cég jogiszemélyiségét elismeri. Ezek között a következők erdélyi és bánáti céhek vannak: Magántisztviselők Maros tartományi céhe, Nagyszében székhellyel, Teatál és ruházati ipari munkások Szamos tartományi céhe, Kolozsvár székhellyel.

KÖZGAZDASÁG

Megállapították Románia németországi fakontingensét

Bucaresti, augusztus 23. A német-román faipari egyezmény értelmében a vegyesbizottság tárgyalja le a két ország közötti forgalommal kapcsolatos kérdéseket. Ez a vegyesbizottság a napokban ülést tartott Berlinben. Románia részéről a tárgyalásokon Petre Ioan mérnök a Caps vezérigazgatója, Dumitrescu mérnök, az Ugir kebelében működő Faiparosok Szövetségének igazgatója és Gh. Constantinescu a Bukovinai Gör. Kel. Vallásalap vezérigazgatója vettek részt. Az értekezleten megállapították az 1939 szeptember 1-ig Németországba bevihető tölgy- és bükkfűrész áru, bükkützifa és falemez importkontingensének globális értékét. Az árkérdésben úgy döntöttek, hogy Németország és Románia szakmai szervezetei kötnék erre vonatkozólag egyezményt. Megállapodás

jött létre arról is, hogy a román-német fűrészáru-egyezményt 1939. május 13-tól kezdődő hatályal alkalmazottnak tekintik. Itt említjük meg, hogy a Németország és Magyarország között a volt Ausztria területéről történő fabevitel kérdésében megegyezés jött létre. Eszerint Magyarország Németországtól 189.000 köbméter fát vesz át, amiből 100.000 köbméter fűrészáru, 40.000 köbméter fenyő-bányafa, 30 ezer köbméter faragott fa és 10.000 köbméter fenyőgömbfa. A magyarországi importot kizárólagos joggal két magyarországi cég és pedig az Erdőbirtokos és Fakitermelő Rt. és az Árucserforgalmi Rt. bonyolítja le. A megegyezés szerint Magyarország egyes nyugati vidékeire csak németországi fűrészáru, illetőleg műfa vihető be.

1.644 kilogramm szinaranyat szolgáltatottak be az aranybányák a Jegybankhoz július 22. — augusztus 5. között

A júliusi ultimo napjaiban több mint egymilliárd lejmel emelkedett a bankjegyforgalom, főleg a gabonaértékesítésre adott hitel miatt

A Banca Nationala most közzétett július 29-i és augusztus 5-i hetikimutatásai szerint e két hét alatt az aranybányák 1,644.09 kg. szinaranyat szolgáltatottak be a Jegybankhoz, 252.092.797 lej nettó értékben, amellyel az ércfedezet összege 19 milliárd 32.253.687 lejre emelkedett. A forgalomban lévő bankjegyek összege 1 milliárd 29 milliárd 39 milliárd 566 millió 946.520 lejre emelkedett, amely emelkedést főleg a gabonaértékesítésre adott hitelek idézték elő. A látra szóló kötelezettségek (girószámlák) végösszege 26 milliárd csökkenett, vagyis a bruttó bank-

jegyforgalom emelkedése 1 milliárd 13 millió lej. A fedezeti arány 2,7 százalékkal 37,95 százalékra csökkent. Az import fedezésére szolgáló devizakészlet 24,5 millió lej értékűvel 126.424.973 lejre csökkent. A klíringszámlák aktív szaldói 24,5 millió lej értékűvel 584.902.145 lejre emelkedtek. A kereskedelmi váltótárca 699 millióval 11 milliárd 350.154.087 lejre, a lombardhitelek összege 433 millióval 3 milliárd 406.260.839 lejre emelkedett. A magángirószámlák egyenlege 136,5 millióval 7 milliárd 389.124.111 lejre emelkedett.

A vasut hivatalos valutaárfolyamai szeptember hónapra

Bucaresti, augusztus 23. A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amelyben szeptember hónapra a következő hivatalos valutaárfolyamokat állapította meg:

Angol font	706,39 lej
palesztinai font	707,11 „
egyiptomi font	724.— „
dollár	150,73 „
svájci frank	34,03 „
holland forint	80,47 „
francia frank	4,04 „
oroszlubel	20,63 „
drachma	1,70 „
dinár	3,20 „
márka	43,57 „
belgas	25,55 „
pengő	28,35 „
török líra	120,27 „
peseta	20,29 „
olaszlira	7,53 „
csseh- és szlovákkorona	5,01 „
lewa	1,76 „
svéd korona	36,43 „
zloty	28,40 „

A fenti árfolyamok szeptember 1-től visszavonásig érvényesek.

Emelkedtek a rizsárak. A rizshátolók a rizs engros árát kilogrammonként 4 lejfel emelték, azzal az indoklással, hogy Japánból a rizsimport nagyon megnehezült.

A forgalmi adófizetésre kötelezett vállalatok üzemeltetési leírásait megelőző adják be. A kolozsvári pénzügyigazgatóság felhívja a forgalmi adófizetésre kötelezett vállalatokat, hogy üzemeltetési és termelésiük felvívni a forgalmi adófizetésre kötelezett vállalatok üzemeltetési leírásait (Fisa-t), amelynek beadása július első napjaiban volt esedékes, most már megelőző adják be, mert ellenkező esetben alkalmazzák a bírságot.

Borsó kompenzációs uton exportálható. A kormány annakidején megengedte a borsó exportját speciális kompenzációval. A Banca Nationala most közli, hogy Franciaországba borsó kompenzációs uton nem exportálható, hanem csak a román-francia külkereskedelmi és fizetési egyezmény szerint.

Zürichi árfolyamok (augusztus 23.): Márka 177,37, holland forint 237,10, dollár 442,75, font 20,725, francia frank 11,2775, olasz líra 23,30, szlovákkorona 15,05, pengő 87, dinár 10, lej 3,25, zloty 83,40, belgas 75,25.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141,52—143,59
font	662,40—672,75
palesztinai font	663,09—673,44
holland forint	75,83—77,—
svájci frank	31,95—32,43
francia frank	3,78—3,88
márka	40,50—41,56
pengő	25—27
cshek korona (Prága hivatalos)	4,68—4,77
szlovákkorona (Pozsony hiv.)	4,68—4,77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai szilárdak. Bucarestben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1400—1430
angol font, 20%-os kvóta	1440—1445
angol font, 40%-os kvóta	1140—1145
dollár, 30%-os szabadkvóta	308
svájci frank, 30%-os kvóta	68
francia frank, 20%-os sz.-kvóta	8,08
francia frank, 30%-os kvóta	8,12
holland forint, 30%-os kvóta	161
belgas, 30%-os	51
svéd korona, 30%-os kvóta	73

A B) lista kompenzációs árfolyamai: font angol árukra — 1225 lej font más államok áruira — 1360 „ font angol gyarmatok áruira — 1270 „ belgas — 48—49 „ holland forint — 140—142 „

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs szenzónnyító premier! Négy világsztár egy nagyszabású filmben: Joan Crawford, Margaret Sullivan, Robert Young, Melwyn Douglas: A kisértes órája. A lokálok szirénje, aki nyomorúságot hoz egy boldog családra. Az élet nagy drámája perog le a néző előtt, amely az emberi szívekhez szól. Előtte Metro premier híradó. Számozott helyek. Telefon 37-05.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

A szerená. Káprázatos kiállítás. Végig színes, csodán rendezési világfilm. Főszereplők: Janette Macdonald és Nelson Eddy. A film előtt új Paramount világhíradó.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

Mától nevetni fog az egész város, mert Stan és Bran 2 hosszú mulattatnak legbrilliansabb komédiájukkal! Stan és Bran alpinisták (Ujjá a hegyekben nagyszerű). Előtte: Metro híradó. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

A regiment gyermeke, nagyszabású, izgalmas szüzséjű francia film, főszerepben Jeanna Boitel, az „Örvény” feledhetetlen hősnője, Constant Rémy és Gabriel Farquette, a 9 éves csodagyermek.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs dupla műsor!

I. A marni hős. Mélyen megrendítő, háboruban lejátszó film, főszerepben Albert Bassermann és Raimu. II. Bűntény a Broadwayon. Izgalmas kalandorfilm, főszerepben Warner Oland.

A RIO MOZGÓ MŰSORA:

I. A legjobb barát. Izgalmas kalandordráma. Főszerepben Harry Piel. II. A harcias hölgyek. Nevetető vígjáték, zene, tánc és vígság. Főszerepben: William Powell, Myrna Loy, Spencer Tracy és Jean Crawford. III. Journal. Következő műsorunk: Augusztus 28-tól szeptember 3-ig: Harc az aranyért, színes Wild-West-film. II. A veszedelmes asszony.

RÁDIÓ-MŰSOR

Csütörtök, augusztus 24.

Bucaresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19.17: Operettlemezek. 20.15: Jonescu énekesnő hangversenye. 20.40: Szimfonikus hanglemezek. 22.15: Táncclemezek. 23.25: Román dalok. 23.15: Hanglemezek. 23.30: Román est Franciaországnak. Majd: Hírek külföldre idegen nyelveken. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 1.30: Pontos idő, hírek, zene. 5: Hírek, hanglemezek. 5.30: Héber nyelvoktatás, felolvasás A Mapu műveiről. 6: I. Lawni előadása a nyelvkonstrukciójáról. 8: Dr A. Sifrin előadása. 8.15: Időjárás, hírek héberül. 8.30: Hangverseny. 9.30: Időjárás, hírek angolul. 9.45: Könnyű zene. Budapest I. 7.55: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Hanglemezek. 13.40: Hírek. 14.30: Katonazene. 15.30: Hírek. 18.10: Közvetítés a Balatonról. 18.50: Táncclemezek. 20.15: Hírek. 21: „Ez az új az enyém”. Zenés vígjáték. 22.40: Hírek. 23: Cigányzene. 24: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

Péntek, augusztus 25.

Bucaresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19.17: Orgona- és karének-lemezek. 20.20: Balettlemezek. 21: Verdi Rigoletto című operájának előadása. Közvetítés hanglemezekről. 23.30: Hanglemezek. 23.45: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Ciuj, augusztus 23. Kolozsvár zsidó László egyetem...
— Nehéz dol...

Bár igen cs...
— Parazitológ...

— Minthogy a...

— Csém a s...

A jeruzsálemi egyetem nagyszabású tudományos eredményei

Farkas László dr. egyetemi tanár kolozsvári előadása

Cluj, augusztus 23. Illusztris vendége volt Kolozsvár zsidó szellemiségének dr. Farkas László egyetemi tanár személyében. Az erdélyi származású fiatal tudós, aki egészen rendkívüli pályát futott be a jeruzsálemi héber egyetem vegyészeti tanszékéig, mult hónap 16-án hagyta el Palesztinát, hogy több nagy amerikai egyetemen tartson felolvasásokat és résztvegyen az amerikai kémikusok Bostonban tartandó kongresszusán. Nagyváradon lakó szüleinek meglátogatásával kapcsolatosan Farkas professzor több erdélyi városban a héber egyetem barátainak köre felkérésére, előadásban ismertette a Scopus-hegyi magas kulturisztémény kérdéseit és munkásságát. Így előadásokat tartott Nagyváradon, Aradon, Temesváron.

Kolozsváron Dr. Róth Marcell magántanár látta vendégül dr. Farkast, aki az intellektuális disztinált köre előtt tartott előadást a héber egyetemről.

Farkas professzorról találóan állapították meg, hogy „diákos külsejű egyetemi tanár, szimbóluma annak a fiatal országnak, amely a gálut öreg intellektueljeit hivatott tanítani”.

Bécsben kezdte, majd a berlini Kayser Wilhelm egyetemen végezte tanulmányait. Nem kisebb ember munkatársa volt, mint a néhány esztendővel elhalt világhírű zsidó kémikusé, Fritz Háberé, akinek a háborus Németország éppen annyival tartozott, mint Weizmann professzornak Anglia. Szerencsére még a náci uralma előtt sikerült a cambridgei egyetemen elhelyezkednie. Tanársegéd volt, amikor négy évvel ezelőtt meghívást kapott a héber egyetemtől a vegyészeti tanszék betöltésére. Magának Weizmann professzornak ajánlására.

Az egyetem munkásságának gyakorlati eredményei felől tudakozódunk Farkas dr.-tól.

— Nehéz dolog erre az erősen általános,

széleskörű kérdésre felelnem. Mit ismeretes az egyetemnek két szaka van eddig: a humanisztikai és a tudományos. Jóllehet ez utóbbi sokkal közelebb áll hozzám, mégis fel szeretném említeni a humanisztikai szak judaisztikai intézetének eredményei közül az egyikeket, amely méltán jelzett világszerte érdeklődést. Ez a Torcyner professzor által kezelt Lachis-i levelek. A leveleket Starkey angol tanár fedezte fel, akit palesztinai tanulmányútján az arabok két évvel ezelőtt meggyilkoltak.

Ezek a levelek 18 agyaglapon ó-héber írással megirt aktái egy 2500 év előtti katonai bírósági tárgyalásnak. Torcyner professzornak hosszas kutatások után sikerült megfejteni a levelek titkát. A per aktái elmondják Uriachu próféta meggyilkolásának történetét és teljes mértékben igazolják a Biblia idevonatkozó állításait. E levelek megfejtésének nagy kultúrtörténeti jelentőségük abban áll, hogy sikerült általuk egy egész korszak életét rekonstruálni. Talán nagyobb értékű gyakorlatilag az a munka, amelyet a tudományos szak különböző intézményei kifejtettek. És itt előre kell bocsátanom, hogy az egyetem feladatának tekintette azt, hogy ne csak nyelvben, tanárban és tanítványban vájon héberre, de abban is, hogy tevékenységét a héber épülő országának szolgálatába állítsa. Az egyetem minden egyes tudományos kutatóját áthatja annak tudata, hogy munkája szerves része az országépítő munka egészének és csak akkor teljesítettük igazi hivatásunkat, ha feladatainkat a palesztinai valóságból merítjük és ha tudományos munkánk eredményeit a palesztinai építés azonnali és közvetlen szolgálatába tudjuk állítani. Ez a héber egyetem kizárólagosan zsidó feladata még az olyannyira objektív tudományos munka terén is.

— És sikerült ezt a hivatást betöltenie?

A malária elleni harc

— Bár igen csekély anyagi eszközök állottak az egyetem rendelkezésére, ahhoz képest, amilyeneket a nagyszabású kutatómunka igényel és amilyenekkel a nyugati egyetemek rendelkeznek, szerényen, de határozottan állíthatjuk, hogy igen. Számos gyakorlati eredmény igazolja ma már a közvetett ut heves voltát. Példákat óhajt: A Klinger professzor alatt álló nagy malária elleni küzdelemnek sikerült jelentéktelenre csökkenteni a váltóláz veszélyét, amelytől az első telepések annyit szenvedtek. A zsidó munkásság ma már aránylagos biztonságban kezdheti meg a Hule mocsarak lecsapolását, amelytől 25 ezer zsidó család megléhetésére remélünk termőföldet.

— Parazitológiai intézetünkben két szubtrópusi fertőző betegség megelőzésének útját dolgozták ki. Egyik az ugyenevezett jerichói rózsza — vagy keleti daganat, amely nagy furunkulusokkal támadja meg az ember testét, a másik a Kala-Azar láz, a váltóláz egyik furca és veszedelmes változata. Ha már itt tartunk említsem meg a héber egyetem igazi feladatának helyesebb megértésére a következő példát: A malária egyik oka, a thleriais években keresztül pusztította a palesztinai marhaállományt. A kezdet kezdetén álló állattenyésztésünk csak súlyos kártételek nélkül bírt volna megmaradni a nagy károktól némileg tehermentesítés. Végül külföldi intézményekkel együttműködve sikerült szérumot találni a marhák immunizálására. Am a külföldön kidolgozott módszerek fiatal borjúk immunizálását szolgálták, míg nálunk a drágán importált tehenek megóvása volt a probléma. Az egyetem tudományos laboratóriumának létezése nélkül, el sem lett volna képzelhető a szérum alkalmazása a különleges palesztinai viszonyokhoz. És az egyetem teljesíti ezt a nagy feladatát, hogy a tudomány adatait és eredményeit a palesztinai élethez alkalmazza — az élet minden területén, akár ember, vagy állatvédelemről, akár mezőgazdaságról van szó.

— Mithogy a mezőgazdaságot említette, mondana valamit tanár ur öccsének Farkas László módszeréről, amelyet hir szerint nemcsak a szaklapok, de az egész palesztinai nép nagyjelentőségűnek mondott annakidején.

A narancs megóvása
— Öcsém a gyümölcsök rothadásának megakadályozására dolgozott ki eljárást az egyetem fizika-kémiai intézetében. A narancs, amely az ország legnagyobb exportcikkje — csak a tavaly 15 millió ládat tett ki — még a legszigorúbb átvizsgálás mellett is

bizonyos százalékban rothadtan érkezik meg rendeltetési helyére. Kimutatás szerint általában 6 százalék rothadt el egy szezonon keresztül, ami 900 ezer ládat tesz ki és 450 ezer font veszteségnek felel meg. Ebből a zsidókra eső rész eléri a negyedmillió fontot, ami elegendő volna haszonnak. Nos, tudni kell, hogy a rothadást bizonyos molyok okozzák. Ha sikerül megakadályozni kifejlődésüket, a rothadás nem következik be. Öcsémnek sikerült olyan anyagot találni, amely olcsó, nem párolog el túl gyorsan és amely megfelel ennek a célnak. Ez a „difemil”. Áttitadják vele a narancsok csomagoló papírját és a belőlük elpárolgó difemil megakadályozza a rothadást. A módszernek teljes sikere volt. Leszállította a rothadást ládánként 15 narancsról 2—3-ra. Remélhető, hogy évenként sok tízezer fontot takarít majd meg a zsidó ültetvényeseknek és mert jövőre már ipari uton alkalmazzák az eljárást, bizonyára számos zsidó munkásnak ad majd új megléhetési lehetőséget.

— Minek tudható be, hogy az egyetemen a mai napig a szokásos szakok még nincsenek mind képviselve.

— Ennek oka, hogy az alapítás idején a zsidó diákok még könnyen bejuthattak az európai főiskolákra és így az alapítók inkább kutató, mint oktató munkára gondoltak. Ehhez nem utolsó sorban járult hozzá az anyagi eszközök szűk volta. Az egyetem költségvetését a tandíj-bevételek még ma is csak 12 százalékban tudják fedezni. 13 százalék alapítványok kamataiból kerül elő, a fennmaradó 75 százalékot egyes adományok fedezik. És végül még egy ideális ok: csak olyan tanácskeket alapítottak, amelyekre jövevű tanerő akadt. Ez természetesen az egyetem tudományos nivóját bizonyította. Az egyetem így ma már több világhírességet vallhat a magáénak. Ilyenek Zondek, Buber, Fekete, Roth, Bergmann és mások.

— Mi az egyetem viszonya a jisuhoz?

Az egyetem és a jisu
— Az egyetem az ország nemzetnevelésiügyi minisztériuma. A padjaiból kikérült diákok, mint középiskolai tanárok, biztosították az ország iskola hálózatának modern jellegét. Közvetlen befolyást is gyakorol az egyetem a jisuva. Kétévenként egyetemi bizottság vizsgálja felül az oktatást, tanterveket állít össze, tankönyveket szerkeszt, a kultura széles körben való terjesztése érdekében a mezőgazdasági kolóniákban, a kvucákban és a nagy városokban népegyetemeteket szervez. Buber például a napokban fejezte be rádió-előadás sorozatát Ábrahám ösátjáról. A jisu maga is honorálja az egyetem művét.

Éppen úgy mint a gálutban, az egyetemnek számos támogatója van az országban. Elsősorban Zalman Schokent, a Németországból bevándorolt könyvkiadó és kulturamecenást kell felemlítenem.

Politikai kérdést teszünk fel: Mi van a Brit Sálom-nak az egyetem körül csoportosuló körével? Hisznek-e a három év tanulságai után is a binacionális állam lehetőségében, a zsidó-arab politikai összebékülésben?

— Valószínűnek tartom, hogy igen. Végül eredményben ez egészen erkölcsös ragaszkodás egy eszményhez. Csak hogy inaktuális. Nem hozzánk, hanem az arabokhoz kellene ezt a kérdést intézni. Addig is azonban az egyetem tanárai feladták különvéleményeiket. Ezt láttam a szenátus vitája során, amikor a jisuval együtt az egyetem is tiltakozást szövegezett meg a Fehér Könyv ellen. Ma csak egy vélemény létezik. Az, amelyet a kongresszus fog megszövegezni.

Megkérjük: mondja el valamelyik személyes élményét az utolsó három év eseményei

Fontos felhívás állampolgársági ügyben!

Nyomatékosan felhívjuk az összes érdeklődő zsidók figyelmét, hogy 1939 július 27-én új törvény jelent meg, mely szerint mindazok, akik az 1924. évi állampolgársági összeírásból kimaradtak, legkésőbb 1939 október 27-ig folyamodhatnak állampolgársági joguk elismeréséért. Ez a legutolsó határidő! Aki most sem jelentkezik, úgy lesz tekintve, hogy román állampolgárságáról visszavonhatatlanul lemondott. Miután a jelentkezéssel egyidejűleg több rendkívül fontos okmányt kell benyújtani,

melyeknek beszerezése hosszabb időt igényel, minden érdekelt nyomban forduljon ügyvédhez, illetve a szegénysorsú zsidóság a cluj zsidó hitközség Tanácsadó Irodájához (Cluj, Str. Gen. Berthelot 8 sz., hivatalos óra 8 u. 5—8-ig), hogy a megfelelő felvilágosítást és utbagazítást megkapja. Minden egyes zsidónak önmagával és családjával szembeni kötelessége, hogy ezen utolsó alkalmat ne mulassza el igénybe venni.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláshirdetések, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előrefizetés mellett közölünk. Jelígen levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

Jölménő pékség garantált egzisztenciával szeptember 1-re kiadó. Rosenberger Dávid, Medias.

Palesztinai „Corona” beretvapenge olcsó és tartós. Kérje minden szaküzletben.

Liceumot végzett diák korrepetálást vállal. Cim a kiadóban.

Két dunam Czur Salom parcella eladó. Kohn József, Petroseni, Str. Reg. Ferdinand No. 40.

Elsőrendű ellátást adok egy, esetleg két iskolásgyermeknek külön szobában. Piața Carolina 3, emelet, apartamentul 8. (Autóbuszállomás mellett.)

Keresek azonnali felvételre nyersbőr szakmában munkást, aki igen jól érti a nyersbőr szakmát és nőtlen legyen. Fizetés megegyezés szerint. Cim: Samuel Feig, Vulcan.

Allandó állást nyerhet egy izraelita precíz órásság. Cim: Perl Bernát, ceasornicar, Toplița.

Iskolásiut izraelita uricsalád teljes ellátására vállal: Robitsek Targu-Mures, Piața Unirii 12.

Textilsegéd, jó munkaerő, garanciával kerestetik. „Önálló” jelgére a kiadóba.

150.000 lej tőkével fiatalember betársulna rentabilis, lehetőleg textil, vagy rokonszakmabeli vállalkozásba. Megbizott: Fischer Árpád ügyvéd Cluj, P. Unirii 6.

Az egész országban jól bevezetett „gyermekkocsüzem” családi okok miatt átadó. „300.000” jelgére.

Négy-, öt-, hat-szobás komfortos földszinti lakást keresek Fötér közelében. „November 1.” jelgére a kiadóba.

Egy speciális tőke- és hentesegédet kóser mézsárszék részére keresek. Rosenfeld Maier, Brasov, Str. Biserica Romana 25.

Iskolás gyermekek teljes ellátást kaphatnak orth. kóser uri zsidó családnál. Tg.-Mures, Str. General Grigorescu No. 17. Hirsch-nénél.

Iskolás leánykát ellátásra elfogad Katz tanító családja. Cluj, Bratianu 45.

Két-három diák teljes ellátását külön szobában, hébernyelv tanítással, minden iskolához közel, olcsón vállalom. Cim: Str. General Gherescu 7, (emelet).

Kosztos-diákok vállal aktív tanár rituális ellátással. Timisoara, Boulevard Duca 8, III. 2.

Szigorúan ort. kóser háznál elhelyezkedést találhatnak diákok. Mándel, Timisoara, Str. Prayer 4.

Teljes ellátásra elfogad Oradeán iskolásgyermeket, zongora- és fürdőszoba-használattal izr. uricsalád. Özv. Berger Antalné, Oradea, Str. Xenopol 5.

Jobb nő, aki ort. kóser főzésben perfect, uricsaládnál alkalmazást keres. Becski Ius, Str. Cernăuți 21.

az Ön szállódaja
BUDAPESTEN
CONTINENTAL SZÁLLO
160 SZOBA MINDEN ÁRKATEGORIÁBAN
ÉTTEREM-GARAGE.

UJ KELET Legújabb hírek

Lemond Chamberlain és Bonnet?

(Első oldali cikkünk folytatása)

dik. Lehetséges, hogy Chamberlain az ülés elején felszólal és beszámol a nemzetközi helyzetről. A felszólalók között szerepel Greenwood, az angol munkáspárt helyettes vezetője, Sir Sinclair, a szabadelvű párt vezetője.

Övintézkedések Máltában

London, augusztus 23. La Valettából jelentik, hogy övintézkedésként a máltai partok mentén emelt drótsövényeket megtöltötték villamosárammal. A védelmi apparátus készen áll minden eshetőségre.

Diplomáciai megbeszélések

Párizs, augusztus 23. Bonnet külügyminiszter szerda délelőtt kihallgatáson fogadta Magyarország párizsi követét.

Róma, augusztus 23. A Havas szerint meg-

erősítik azt a hírt, hogy az angol nagykövet kedden este megbeszélést folytatott Ciano gróffal.

Varso, augusztus 23. Franasovici román nagykövet kedden hosszú megbeszélést folytatott Beck külügyminiszterrel.

Berlin, augusztus 23. (Rador.) Utban Moszkva felé, Ribbentrop kedden este Königsbergbe érkezett, ott töltötte az éjszakát és szerdán reggel folytatta útját.

Oshima tábornok berini japán nagykövet kedden délután félórás megbeszélést folytatott Ribbentropal, mielőtt a német külügyminiszter elindult volna Moszkvába. Közleményt nem adtak ki a kihallgatásról, de valószínűnek tartják, hogy az újonnan előállott helyzetről volt szó.

Kampóskereszt a moszkvai repülőtéren

MOSZKVA, augusztus 23. Ribbentrop külügyminiszter szerdán reggel 7 óra 10 perckor indult el Königsbergből. A repülőgépet Braun kapitány, Hiller magánpilótája vezette. Moszkvába délelőtt 1 órakor érkezett meg a német külügyminiszter és kísérete. A kampóskeresztes zászlókkal gazdagon felszerelt repülőtéren Ribbentropot Schulenburg gróf moszkvai német nagykövet, a követség személyzete, az olasz nagykövet és katonái attasé, valamint a külügyi népbiztosság több magasrangú tisztviselője üdvözölte. Potemkin helyettes külügyi és Macarov helyettes belügyi népbiztos fogadták Ribbentropot az orosz kormány nevében.

Ribbentrop ezután egy hatalmas Packard autóban foglalt helyet, amelynek karosszériája acélból készült és különleges golyóálló üveggel van ellátva. Az autót a szovjetkormány bocsátotta Ribbentrop rendelkezésére. A sofőr mellett egyenruhás rendőr foglalt helyet, aki mindenüvé el fogja kísérni a külügyminisztert látogatójának egész tartama alatt.

A német külügyminiszter számára a volt osztrák-magyar követség épületét rendezték be.

Délután 3 órakor Molotov a Kremlben fogadta Ribbentropot és hosszasan tárgyalni vele.

Párizs felvilágosítást kér Moszkvától

Moszkva, augusztus 23. (Rador.) A Havas továbbítja a következő kérésrel érkezett hírt: Doumenc tábornok a francia és Plunkett altengernagy, az angol kiküldöttek vezetői kedden délután 4 órakor a Kremlbe érkeztek, ahol a francia-angol-szovjet delegátusoknak tárgyalniuk kellett volna, de a tanácskozást nem tartották meg. A vendégek ehelyett a kreml múzeumot tekintették meg. Másrészt, Molotov külügyi népbiztos fogadta Nagigar francia nagykövetet. Seeds angol nagykövet nem kísérhette el francia kollégáját, mert gyengélkedik. Naggar azután a francia követségen fogadta a moszkvai lengyel nagykövetet, Seeds viszont a török követet fogadta.

A moszkvai tárgyalások sora

A francia kormánytól kapott utasításnak megfelelően Naggar felvilágosítást kért Molotovtól arról, hogy mit jelentsen az orosz-német szerződés és mennyiben érinti az az angol-francia-orosz tárgyalásokat.

Míg egyrészt hír járja, hogy a katonai tárgyalások megszakadtak, másrészt az jelentik, hogy a katonai kiküldöttek szerdán délután 6 órakor ismét összeültek.

Párizs, augusztus 23. Francia diplomáciai körök úgy értesülnek, hogy Ribbentrop moszkvai tartózkodása idejére felfüggesztik az angol-francia-orosz katonai tanácskozásokat. A katonai bizottságok azonban továbbra is Moszkvában maradnak.

Mit tartalmaz az egyezmény

Párizs, augusztus 23. Párizsi politikai körök véleménye szerint a német-orosz megnevezés szerződés a következő pontokat fogja kötelezővé tenni a szerződő felek számára: 1. Moszkva és Berlin kötelezik magukat, hogy fontos politikai döntés előtt kölcsönösen tanácskoznak egymással. 2. Az egyezmény kizár minden háborús lehetőséget a két ország között. 3. A két ország fenntartja a jogot, hogy az egyezményt adott esetben felmondhassa.

Moszkva magyarzkodik

London, augusztus 23. Az Exchange Telegraph moszkvai értesítését közli, amely szerint az öt hónapja tartó orosz-francia-angol tanácskozások halogató taktikája farsztotta ki a szovjet politika irányítóinak türelmét. A lap azonban leszögezi, hogy a Németországgal küszöbön álló megnevezés szerződés még nincs aláírva. Moszkvában fenntartják, hogy a Németországgal kötendő paktum nem zárja ki hasonló szerződés megkötését Angliával és Franciaországgal. Az ajtó nyitva áll — hangoztatják Moszkvában — Anglia és Franciaország előtt, ha

átörhetetlen ércfalat akarnak emelni az agresszió ellen.

Oroszország nem akarja újabb Münchenhez hozzásegíteni Németországot. Kész azonban mindenféle tanácskozásokba bocsátkozni, aki a béke fenntartását óhajtja. A Moszkvában folyó angol-francia-orosz tanácskozások folyamán Franciaország és Anglia nem akarták megérteni a „közvetett támadás” jelentőségét és változatlanul arra biztatták Lengyelországot, hogy ne engedje át területén a szovjet csapatokat.

Japán megváltoztatja külpolitikáját

Tokió, augusztus 23. (Rador.) A Domej ügynökség jelenti: Hiranuma miniszterelnök tárgyalásra kéri Itagaki tábornok hadügyminisztert az európai helyzet megvitatására. Hír szerint a két miniszter annak lehetőségét fogja megvitatni, szük-

ség van-e Japán külpolitikájának sürgős módosítására és új alapokra való helyezésére.

Berzenkednek a japánok

Tokió, augusztus 23. A külügyminiszter egyik szóvivője, a német-orosz megnevezés

madási egyezményről szóló értesülések híján, meglehetősen szűkszavú nyilatkozatot adott szerda reggel a sajtó munkatársainak. Reméljük — mondotta, — hogy Németország semmi olyan kötelezettséget nem vállal, amely összeegyeztethetetlen a

kommunistaellenes egyezményvel.

Arra a kérdésre, hogy a kommunista egyezmény nem a szovjet unió, hanem más ellen irányul-e, a külügyminiszter szóvivője kitérő választ adott és azt hangoztatta, hogy ez a paktum változatlanul érvényben van. Kijelentette ezután, hogy nem tart lehetségesnek egy szovjet-japán megnevezés szerződést, mert nem képzelheti el, hogy Japán valaha is lemondana arról, hogy megvédje a birodalmat a kommunista internacionáléval szemben.

Az amerikai kormány övintézkedései

WASHINGTON, augusztus 23. (Rador.) Sumner Welles külügyi államtitkár összehívta a minisztérium főtisztviselőit azon intézkedések megbeszélésére, amelyek a külföldön élő amerikaiak életének és azok javainak biztosítására, valamint a semlegeségnek európai zavarok esetében való fenntartására irányulnak.

Hazarendelték a Németországban élő franciákat

LONDON, augusztus 23. A Reuter jelentése szerint a tegnapi minisztertanács határozatának megfelelően a Németországban élő francia alattvalókat hazarendelték.

Capitol Mozdó

Mai kezdettel!

A szerená

Káprázatos, végig színes, szédületes rendezési világfilm! Csupa pompa, fény, tánc és ének! Főszereplők: JEANETTE MACDONALD és NELSON EDDY.

A film előtt új szenzációs Paramount világ-híradó.

Varsóig akarnak előnyomulni a németek

Berlin, augusztus 23. Nemzeti szocialista körök szerint Németország a legrövidebb időn belül Varsó elé terjeszti a maga terveit. Ha Varsó elfogadja az ajánlatot, úgy Németország csak azokat a területeket követeli vissza, amelyek a világháború előtt Németországhoz tartoztak. Lengyelországot a tengerhez való útjának elvesztése miatt Danzigban szabad kikötőt kap. Ha Lengyelország nem számol az eshetőségekkel, úgy a német csapatok Varsóig, vagy esetleg még azon túl is előnyomulhatnak.

Politikai körökben kijelentik, hogy Moszkva és Berlin között az egyezség már hetekkel ezelőtt létre jött és csak alkalmas pillanatot vártak annak nyilvánosságra hozatalára. Az aláírás tehát tulajdonképpen már csak kisebb jelentőségű tény. Németország katonai előkészületeit azt a célt szolgálják, hogy Párizs és London bizonyos nyomást gyakoroljanak Varsóra a békés megoldás elfogadása céljából.

Ki ellen irányul a szerződés?

Berlin, augusztus 23. A ma reggeli német sajtó a német-orosz megnevezés szerződés Európára gyakorolt hatásától visszhangzik. A lapok általában nevelésesnek tartják a külföldi sajtónak azt az állítását, hogy az egyezmény a Balti-államok, vagy esetleg a Skandináv-államok ellen irányul. Oroszországnak és Németországnak — írják a lapok — egész sor állammal van megnevezés szerződés, amelyekben az illető államoknak nemcsak politikai függetlenségét, hanem területi integritását is garantálták.

Lengyel vigasz

Varsó, augusztus 23. (Rador.) A PAT ügynökség jelenti: A szerdai lengyel sajtó egyhanguan megállapítja, hogy a német-orosz megnevezés szerződés taktikai sajk-huzásjellege van azon elkeseredett törekvésben, amely nemzetközi téren való zavartelést céloz. Tényleges fontossága nincs az egyezménynek, mert semmit sem változtat az európai erők képén és mert semmilyen befolyása nem lesz Lengyelországra és nyugati szövetségesei magatartására.

Szállard hangulat Londonban

London, augusztus 23. (Rador.) A lapok egyöntetűen hangoztatják, hogy Anglia betartja kötelezettségeit. A Times a német mesterkedéseket elemzi és kiemeli, milyen feltétlen nyugalom bizonyították a sajtó munkatársai az angol és francia közvélemény. Nyilvánvaló, hogy Németország kompromittálni akarta a háromhatalmi tár-

gyalásokat, de próbálkozása meghiúsult. Rámutat arra a lap, hogy Japán mennyire elégedetlen azzal, hogy Németország elejtette kommunistaellenes politikáját. Európa szabadsága közelről érinti országunkat — folytatja a Times —, amely annál inkább azonosítja magát a nemzetközi törvény alapelveivel, amennyiben tekintélye és érdekei elkerülhetetlenül felborulnának ezen alapelvek megsértése folytán. Mivel szavát adta Nagy-Britannia, természetesen be is tartja azt.

A Daily Telegraph írja: Ha valaki azt képzei, hogy országunk nem annyira szilárd Lengyelország megvédésében, ez annyit jelent, hogy nem ismeri az angol nép jellemét. Ez megnyilvánul az emberiség előtt a kormány azon határozata által, amely a parlament összehívására irányul. A miniszterelnöknek alkalma lesz a világ előtt nyíltan kijelenteni, mit akar az angol nép.

Övintézkedések Európaszerte

Amszterdam, augusztus 23. A légi utas- és levélzárlást egész Hollandia területén felfüggesztették, miután a pilóták többségét hadgyakorlatra hívták be.

Brüsszel, augusztus 23. A belga távirati iroda jelenti, hogy a tiszték és közkatolák szabadságát újabb rendeletig felfüggesztették.

Hírek Chamberlain és Bonnet lemondásáról

Párizsi politikai körökben úgy értesülnek egyébként, hogy az új világpolitikai események következtében a Chamberlain-kormány helyzete tarthatatlanná vált. Ugyancsak az a hír kerig Párizsban, hogy Bonnet külügyminiszter távozik helyéről.

Kihirdetik az ostromállapotot Tiencsinben

Tiencsin, augusztus 23. A tiencsini japán katonai erők parancsnoka elhatározta, hogy a város területén kihirdeti az ostromállapotot. Az intézkedés állítólag azért történt, hogy az áradások által előidézett különleges helyzetben megakadályozzák a rablást és fenntartsák a rendet.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

„Carmel” כשר ארטה. Étterem és Búffé

egyedüli kényelmes, szép tágas helyiség, hol tisztán, háziasan készített finom ételeket lehet állandóan kapni. Szép lakodalmak és bankettek rendezését vállaljuk. Abonoma és kihordási rendszer. Olcsó árak. Calea Regele Ferdinand 33. Étián ház.

Taxa postală
plătita în nu
No. 30523/193
10. Telefon: 18
Havonta 110,
évre 600, egé
földre: Havon
félévre 12, eg
Hirdetések díj
„UJ KELET”
bánati zsidósá
ja. Cikkeink
forrás megjelö

Hoover

London, au
nak második
lentettük, hog
angol nagykö
váratlanul új
Hitlernél. Hit
olasz és japá
Coulondre fr
félórás kihall
Henderson L
ni nagykövet
utáni audienc
ben a hangul
rült, hogy H
ták előtt, hog
Lengyelorszá
óvásáért.

Rövidesen
újabb audie
nem tudott é
létre. Hasonl
hogy Hitler
dersonnak, a
természetese
mében kíván
dani. Az is
szombaton re
béketervet, a
tett a lengye
kormányának

Ugyancsak
ség uralkodó
is. Mussolin
Mackensen
gátását fog
jelent meg
csolta. Mack
szor is meg
vele az új
telefonon k
létre, amely
berlini olasz
ján Hitlerne

Londonbó
angol nagy
val kapcsol
el, hogy E
megyhatalm
volna javas
sítés igény

Újabb lo
derson ber
pülőgép de
meg a cro
azonnal au
sont, aki ig
meg lelkes

A london
gatják, mi
től Sir Ne
behatóan k
létkinnespé

A Daily
„Nem s
ragadtatni
hogy mell
soket és a
szülés mű
szer átélni
kább jöjj
idegek elle
próbáltatá
nyertük és
legyen, ho